

Der Weltschmerz

Ebru Nihan Celkan
2020

KÜNYE

**Bu yayın, Ludwigsburg 2020 Şehir Yazarlığı Bursu
(Stadtschreiberstipendium) çerçevesinde yayınlanmaktadır.**

Şehir Yazarları Bursu 2020, Wüstenrot Vakfı tarafından finanse edilmiştir.

Editör:

Ludwigsburg Şehri | Wilhelmstraße 11 | 71638 Ludwigsburg

Yazı İşleri Kurulu:

Sanat ve Kültür Bölümü | kultur@ludwigsburg.de | Telefon: 0049 (0) 7141 910-2279

Proje Yönetimi ve Dizgi:

Ludwigsburg Şehri | Kapak Tasarımı: Julia Klenovsky | Çeviri: Oliver Kontny

www.ludwigsburg.de (Almanca)

Basım:

DV Druck Bietigheim, Kronenbergstraße 10, 74321 Bietigheim-Bissingen | Baskı: 250/12/2021

Telif Hakları:

WELTSCHMERZ metninin Türkçe orijinalinin telif hakları Ebru Nihan Celkan'a aittir.

WELTSCHMERZ'in Almanca çevirisinin telif hakları Oliver Kontny'ye aittir.

Julia Klenovsky, kapak tasarımı ve başlık yazısının haklarının sahibidir.

ISBN 978-3-9813701-6-4

LUDWIGSBURG

WÜSTENROT STIFTUNG

İÇİNDEKİLER

	ÖNSÖZ	07
1	KAPITAL EINS	09
2	YOL	11
3	MERHABA VE “KIMLIK TUHAF BİR ŞEY”	15
4	ŞEHRİN SAKINLERİ	24
5	BACAKLARIM VE “LUDWIGSBURG’UN KADINI YÜZÜ YA DA FIGURE OLABİLSEYDİM BU HARİKA OLURDU!”	25
6	NEFES ALAMIYORUM	30
7	SEMBOLLER, TÖRENLER, ZAFELER VE “İÇİNDE ÖZGÜRLÜĞÜ BARINDIRAN GÜVENLİ BİR YER.”	31
8	YAĞMUR HÖLDERLIN İÇİN YAĞIYOR	35
9	BÜROKRASI VE “BEN KENDİMİ TARİHLE DEĞİL GELECEKLE TANIMLIYORUM.”	36
10	METÂNET	40
11	TAM ZAMANINDA TAM KARŞIMA ÇIKMASI GEREKEN INSAN VE “SADECE KEYİF ALIN.”	41
12	ÇOK ACIMASIZDIN, AMA AFFEDIYORUM	47
13	HÜSRAN VE “NE SÖYLEYİYİM? BURADAYIZ İŞTE, O KADAR.”	49
14	ALMANCA BILMIYORUM VE “LUDWIGSBURG BENİ EVLAT EDİNDİ.”	54

ÖNSÖZ

Ebru Nihan Celkan'ın „Weltschmerz“ yazısını özel bir projeye borçluyuz: Ludwigsburg şehri, ilk Şehir Yazarlığı Bursunu (Stadtschreiberstipendium) 2018 yılında verdi. Burs, Wüstenrot Vakfı'nın mali desteğiyle 2020'de tekrar verilebildi. Şehir Yazarlığı Bursu, özellikle bu burs için oluşturulmuş uzmanlardan oluşan bir jürinin kamuya kapalı bir prosedürle seçtiği bir yazarın Ludwigsburg şehrinde bir kaç ay geçirerek esinlenmesini, izlenimlerini edebi bir esere dönüştürmesini sağlar.

Ebru Nihan Celkan, Ludwigsburg Şehir Yazarı ünvanını alan ikinci yazar oldu. Değerlendirme yapılırken yazarın Ludwigsburg şehri ile ilişkilenmesinin yanı sıra yazısının edebi kalitesi ve yazarın sanatsal tavrının gücü de göz önüne alındı.

2020 yaz ve sonbaharında Ebru Nihan Celkan birkaç hafta barok kentimize konuk oldu, şehir yazarı olarak kaldığı bu süre boyunca, nesillerdir burada yaşayan veya buraya yeni gelen birçok insanla konuştu. Bu konuşmalardan hem şehir yazarı olarak kendisinin hem de konuştuğu kişilerin perspektifini yansıtan ve Ludwigsburg şehrine yeni bir bakış açısı getiren 14 bölümlük Türkçe bir edebi eser ortaya çıktı.

Metnin Almanca çevirisini, yazarın çeşitli oyunlarını Almancaya çeviren Oliver Kontny yaptı. Kitap kapağının tasarımı ise, Buchkunst Vakfının 2021 yılındaki Genç Kitap Tasarımı Promosyon Ödülü (Förderpreis für junge Buchgestaltung 2021) kısa listesinde yer alan Julia Klenovsky'a ait.

Wiebke Richert

Ludwigsburg Şehri Sanat ve Kültür Dairesi Başkanı

KAPITAL EINS

Ich bin Auslanderin.

Önce söylüyor sonra yazıyor. Yazarken tekrar ediyor.

Ich ... bin ... Auslanderin.

Bize dönüyor. U şeklinde oturduğumuz sınıfta U'nun tam ortasındaki boşluğa yanaşiyor. Kimsenin olmadığı bir noktaya bakarak;

Benden sonra tekrar edin lütfen.

“Ich”

“ICH”

“bin”

“BIN”

“Auslanderin”

“AUSLANDERIN”

Kapital 1. İki buçuk saat sürecektir ilk derste öğrendiğimiz daha doğrusu ezberlememiz söylenen ilk on iki cümleden biri bu cümle oluyor. Ertesi gün derste bir önceki günü tekrar ediyoruz. Sıra bana geliyor.

Wir sind Auslanderin.

Yanlış diyor. Benden sonra tekrar et.

Ich ... bin ... Auslanderin.

Kısa bir sessizlik. Tekrar ediyorum.

Wir sind Auslanderin.

Hoca bana Almanca ezberletmeye çalışıyor; ben de Almanca öğrenmeye istekliyim. Ama dil dediğin kelimelerden fazlası. Neden ısrarla böyle dediğimi düşünmüyor, beni duymuyor. Zamanı yok. Yönergelerde ezberletilmesi gereken cümle net.

Ich bin Auslanderin.

Ezberlemediğini düşünüyor. Öğrendiğimi biliyorum. Bir şey ancak adı konduğu zaman var olur. Ben kendi adımları algıladığım hakikatin penceresinden koymak istiyorum.

Wir sind Auslanderin.

Almanca dersinden çıktığımda maillerimi kontrol ediyorum. Ludwigsburg şehrinin sağladığı bursa hak kazandığımı öğreniyorum. Tarihleri belirliyoruz. Henüz yeryüzündeki insanlar Covid-19 ile karşılaşmamış. Bizi bekleyen süreçten

habersiz kendimizden çok emin planlarımızı yapıyoruz. “*Mayıs ortasında Ludwigsburg’da görüşmek üzere*” yazıp daha yeni yerleştiğim eve doğru yola çıkıyorum. Weinmeisterstrasse’den Hermannstrasse’ye dokuz durak geçip eve ulaşacağım. Berlin’deyim. Bir yıl boyunca Berlin’de olacağım. Henüz Berlin benim için evim dediğim yer değil. Belki de bir çadırda yaşamadığım için bana konargöçer ya da göçmen demiyorlar. Berlin’e geldiğimden beri içinde uyuduğum üçüncü evdeyim.

Geldiğim yer de artık evim değil. İstanbul’u yaşarken 2013 yılından sonra birden kendimi gettoların içinde nefes alırken buldum. Gezi bizi mahvetti. Öyle güzel, öyle derin bir aidiyet hissiyatı yarattı ki – ağaca, toprağa, şehre, tanımadığımız insanlara, eskiden olsa yanyana gelemeyeceğimiz siyasetlere – o rüyayı kaybetmenin bedeli ağır oldu. Gezi’nin yaşattığı ‘bir’ olma halinden sonra her şey eksikti artık. Zamanla orada deneyimlediğimiz yaşam enerjisi, neşe, dönüş(tür)me arzusu ve umut gitti, yerini bir yıkım enerjisine bıraktı. Önce kendimi ait hissettiğim mekanlar birer birer azaldı. 2015 Haziran seçimleri sonrası tam bir şeyler değişiyor dediğimiz noktada ise bombalar patlamaya başladı. Diyarbakır, Suruç, Ankara, İstanbul... Haziran 2015 – Aralık 2016 arası 423 insan öldü. Sonra 2017. Darbe girişimi. Sonrasında yaşadığımız içsel ve kolektif çöküşe rağmen Gezi’yi düşününce içimi gurur ve umut kaplıyor. İyi ki oldu. İyi ki başka bir dünyanın mümkün olduğunu hep birlikte iliklerimizde hissettik ve kısa süre de olsa doya doya yaşadık.

Niye geldim Berlin’e? Nefes almakta zorlandığımı hissettiğim bir noktada nefes alma ihtiyacı. Evet şimdi burada boğulmuyorum ama içimde çok derin bir hüznün hissi var. Kendi yurdunda kaybettiğim ben’i burada bulmayı ummak ne kadar anlamlı bilmiyorum. Yaşayıp göreceğim. Benim doğup büyüdüğüm ülke artık yok. Kendimi anayurdu tarafından sevilmeyen kız çocuklarından biri gibi hissediyorum.

Aslında, ben gelmedim, sanki birileri bana “*Hadi git.*” dedi. Başka birileri de “*Senin buraya gelmen lazım.*” dedi. Ben de geldim. Geldim mi?

Sanırım bir noktada havada asılı kaldım.

Bir keresinde Berlin’de bir trende yapılan Almanca uyarıyı anlamadığım için trenden inmem gerektiğini anlamadım, herkes trenden inmesine rağmen ben oturduğum yerden kalkmadım. Sonra trenin kapıları kapandı, normalde her trende bir sonraki istasyonu ve gelecek istasyonları yazan yazılar kayboldu. Tren hızla ve durmadan bir kaç istasyonu geçti ve sonra hiç durak noktası olmayan rayların üstünde hızla yol almaya devam etti. Cep telefonumun pili bittiği için ve trende hiçbir uyarı açık olmadığı için saati bilmiyordum. Zamandan ve mekandan tamamen kopuk bir trenin içerisinde, nereye gittiğimi bilmeden, ama en azından güvende olduğumu düşünerek, uzunca bir süre gittim. Tren sonunda Berlin Olimpiyat Stadı’nda durdu ve maçtan dönen taraftarları aldı.

O gün o trende 40 dakika boyunca yaşadığımı şimdi kim bilir ne kadar yaşayacağım?

Almanca kursundan eve dokuz durak var. Eve doğru dokuz durak boyunca dil değişiyor, Almanca’dan Arapça’ya, Türkçe’ye, Farsça’ya, Ukraynaca’ya, Romence’ye, insanlar değişiyor, suretler değişiyor, taşınan poşetler değişiyor, sesler değişiyor. Hikâyeler değişiyor. Göz göze geldiğim her bir insanın hikâyesini merak ediyorum. Dua gibi sorgulanmadan dilden dile aktarılan doğru varsaydığımız hikâyeleri değil, o kişiye ait olan, öznel olan, birbirimizi anlamamanın köprüsü olacak biricik hikâyeyi merak ediyorum. Kendimi bildim bileli hikâyelerin peşinden gidiyorum. Yani insanın. Çünkü her şey insanda olup bitiyor. Genellemeler kurguya evrilirken asıl hikâyeler silikleşiyor. Gerçeği kurgudan, olguyu varsayımdan, söylentiye hakikatten ayırmaya ihtiyacım var.

Rilke’nin dizelerini içimden tekrarlıyorum.

*Dağlar sessiz; yıldızların başmeti üzerlerinde,
Onların ışığında da zaman titreşiyor.
Ah, vahşi kalbimde,
yurtsuz kalmış ebedilik geceliyor.¹*

1 Rilke, Aus dem Nachlass des Grafen C.W., ilk dize, X.şiir

YOL

Yola çıkıyorum. 15 Mayıs 2020, Berlin tren istasyonundan Ludwigsburg'a. Dünya can alan bir hastalıkla mücadele ediyor. Kimileri bu hastalığın herkesi eşitlediğini düşünüyor. Kimileri var olan ayrımcılığı körüklediğini söylüyor. Komplo teorileri havada uçuşuyor. 6 saat sürecek bir tren yolculuğu için yanıma muz, kuruyemiş ve gazlı su alıyorum. Gazlı su geldiğim yerde yemeklerden sonra içiliyor. Burada yani Almanya'da ise her an içiliyor. Suyu içtikten sonra kapağı kapatırken oluşan baloncukları seviyorum. Baloncuklar, ben ve merakım yola çıkıyoruz. Sosyal mesafeyi bilmem lakin fiziksel mesafemizi koruyarak oturuyoruz.

Herkes şüpheli.

Belki bir eşitlik getirdiyse, Covid 19'un getirdiği eşitlik bu olabilir.

Herkes şüpheli.

Annem arıyor.

"Ludwigsburg nerede?" diye soruyor. Ben "Güvende misin?" diye duyuyorum.

"Hani geçen sene geldim ya anne. ADK'da ², hani şu sanat okulu, genç arkadaşlarla Toplumsal Cinsiyet çalıştık. Stuttgart'a yakın," diyorum. Sanki büyük bir şehre yakın olmak küçük bir şehri güvenli yaparmış gibi Ludwigsburg'u Stuttgart'la savunuyorum. Küçüklerin kendisine yol açması için büyüklerin yanında hizalanması misali...

"Şabane bir şehir. Türkiye'den insanların açtığı bir sürü lokanta var." İşte bir tane daha destek cümlesi çıkıyor ağzımdan. Sanki gittiğim yeni bir şehirde benim geldiğim ülkeden olanların sayısının çok olması orayı güvenli yaparmış gibi konuşuyorum. Her gün arayacağıma söz verip telefonu kapatıyorum. Türkiye'de 65 yaşından büyüklerin sokağa çıkması uzun bir süredir yasak. Annem 66 yaşında. Her gün üç bazen dört saat yürüyüş yapan kadın şimdi neden olduğunu hiç anlamadığımız şekilde evde oturmaya mahkum edilmiş.

"Kim sürgünde?" sorusu yankılanıyor zihnimde. Başka bir ülkede bir trenin içinde 6 saatlik yolculuk yapabilen ben mi yoksa kendi ülkesinde evinden çıkamayan annem mi?

Anneannemi arıyorum.

"Yolun açık olsun. Kuşlar kensun yoluna," diyor. Ben "Kendine dikkat et," diye duyuyorum. Sonra çocukluğumdan aşına olduğum ve anlamını hiç bir zaman tam olarak bilemeyeceğim Arapça bir söz öbeği bırakıyor kulağıma. Bazen birinin ne söylediğini anlamak için o dili bilmek gerekmiyor. Böylesine yuvarlak ve yumuşak bir cümle öbeği anneannemin ağzından çıktığına göre içinde mutlaka şevkat barındırıyor. Her ne diyorsa ben onu "Seni seviyorum evladım" diye duyuyorum.

"Merak etme burada her şey yolunda." diyorum.

Oysa bir hafta önce reçeteli ilacımı alıp alamayacağımı düşünüyordum. Reçete İstanbul'da bir doktor tarafından yazılmıştı. Berlin'de eczaneler Almanya'da hazırlanmış reçeteleri kabul ediyor. Kargo şirketleri İstanbul'dan buraya ilaç taşıyor ve Almanya'da bir doktoru görmek için sigortam yok. Bir şekilde ama yalnızca bu şehre yeni gelenlerin bilebileceği bir şekilde ilacımı temin ediyorum. Bunu yaparken farklı zamanlarda bu şehre gelmiş, artık Berlinli olmuş fakat aslen başka coğrafyalarda hayata gelmiş kadınların desteğini alıyorum. Ben benden önce buraya gelmiş ve kim bilir hangi zorlukların üstesinden gelmiş nesillerin sayesinde ilacıma ulaşıyorum. O nesiller ile aramda belki de tek bağlantı aynı coğrafyadan gelmiş olmak. Benzer koşullarda doğmadık, benzer yollardan geçmedik, benzer dili bile konuşmuyor olabiliriz ama birbirimizi acılarımızdan, yaşadığımız zorluklardan, dirayetimizden ve yaşam

tutkumuzdan tanıyoruz. Berlin'e benden önce gelmiş Rus, Polonyalı, Türkiyeli göçmen kadınlar dilim, sesim, gözlerim, elim, kolum oluyor.

İstanbul'da hiç kaçırmadan katıldığım 8 Mart Gece Yürüyüşü geliyor aklıma. Her yıl farklı çevrelerden binlerce kadının yanyana geldiği, birbirini güçlendirdiği o şahane geceleri anımsıyorum. Sonra da orada gördüğüm bir slogan gözümün önünde beliriyor.

"Kadın kadının yurdudur."

Bir şehrin kaç yüzü var? Bir şehirde ihtiyacına ulaşmak için kaç yol var? İstanbul'a son yıllarda dışarıdan gelen birinin başka ülkede yazılmış reçeteli ilacını alabilmesi mümkün mü? Bazı soruları sadece başımıza geldiğinde sorduğumuzu anlıyorum. Türkçe bir deyim var.

"Damdan düşenin balını damdan düşen anlar."

Bu sözü daha çok duyumsuyorum. İstanbul, Berlin, Moskova, New York, Paris... Bir herkesin bildiği dünya şehri var. Bir de sadece bilmek zorunda olanların bildiği şehir var.

Tren kahve, bira ve fırın ürünleri kokuyor. Geçtiğimiz her ormanda ağaçların tüyleri ürperiyor. Bir sağa bir sola sallanıyolar. İnsanlar biniyor, insanlar iniyor. Şüphe hep bizimle. O trende, insanların gözlerinde, bedenlerimizde. Trenin deri koltuğu terletiyor.

Twitter ve instagram'a bakıyorum. Covid-19 haberleri, evde neler yapılabileceğine dair canlı yayınlar, bu durgunluğun kendisine çok iyi geldiğini yazanlar, nasıl geçineceğiz diye soranlar, kaybettiği insanın hikâyesini anlatanlar.

Dünya kalp krizi geçiriyor.

Tren ilerlemeye devam ediyor. Trenin dökümanlarına bakıyorum. Hepsi Almanca. Almanca kursunda öğrendiklerim kadarıyla anlamaya çalışıyorum. Yarım bilgiler yetmiyor dökümanları bırakıyorum.

Sürgünü düşünüyorum. Sürgünde miyim?

EXIL

Sürgünde miyim?

Biri bana bunu söylediğinde ağırıma gidiyor. Ben kendime söylediğimde mantıklı geliyor.

Kelimenin İngilizcesi düşüyor aklıma.

EXILE

Başka bir kelimeyi anımsatıyor.

EXHALE

Kulaklığımı takıp Suriyeli Ermeni bir kadını, Lena Chamamyan'ı dinlemeye koyuluyorum.

"Akber Elaan'oud" şarkısı çalmaya başlıyor.

Maviden kırmızıya dönen gökyüzü gibi parlayıp kımıldılarak kanunun giriş taksimine başlıyor, peşi sıra Lena Chamamyan'ın sesi ağır ağır ilerliyor.

Loop.

"Ab" diyor *"Ab! Sesin müziktir senin."*

INHALE

Trenden iniyorum. Jakop yüzünde maskeyle beni karşılıyor. Ben de yüzümde maskeyle onu selamlıyorum. Gülüyorum. Gözlerim kısılp hemen yanlara doğru çizgiler oluşuyor. Jakop da gülüyor. Sesinde neşe var.

“Yolculuk nasıl geçti?”

Bu sıradan soru yaşadığımız süreçte bambaşka anlamları da barındırıyor.

“Gayet iyiydi,” diyorum. *“Kimse kimseyle temas etmedi.”*

“Normal” zamanları düşünüyorum. Hastalıktan önce kimse kimseyle temas eder miydi?

“Jakop ismini çok duydum biliyor musun?” diyorum. İkinci Dünya Savaşıyla ilgili izlediğim onca filmde mutlaka Jakop olduğunu anımsıyorum. Hayatımda ilk defa üç boyutlu bir “Jakop” ile karşılaşmış olduğumu kendime hatırlatıyorum. Jakop isminin tüm çağrışımlarını zihnimden kovalamaya çalışırken.

“Türkiye’den gelenler Yakup diyor” diye ekliyor.

Jakop isminin ikimizin zihninde yarattığı çağrışımlar bambaşka.

İstasyon sakin. Tam bir yıl önce yine bu istasyona gelmiştim. Yine sakindi. Ludwigsburg, Jakop ve sakinlik beni karşılıyor.

Önümdeki bir ay boyunca bana yoldaşlık edecek bisikleti istasyonun hemen çevresindeki bisikletçiden alıyoruz.

“Aslında” diyor *“Bu sıralar etkinliklerimiz çok olur ama malum Corona...”*

Tren istasyonundan çıkıp sağlı sollu dükkanların hizalandığı caddeye açılıyor. Cadde tren istasyonundan daha hareketli. Hava güneşli, insanlar mesafeli ve maskeli. Yürürken bir yandan çevreyi anlatıyor bir yandan da önümüzdeki hafta için neler planlandığını söylüyor.

“Sanırım bu binayı biliyorsun. ADK” diyor.

“Biliyor ve anımsıyorum.” Bu sanat okulunun iki caddenin arasında herkesin rahatça yürümesine olanak sağlayan geçişleri var. Kim isterse oturup vakit geçirebileceği yeşil çimenlik bir alanı ve ferahfeza bir yapısı var. Şehrin bu noktasında gençler daha çok göze çarpıyor. Biraz ilerleyince yani üniversite bloğunu biraz geçince Forum am Schlosspark binası ile Bärenwiese Parkının arasından yürümeye devam ediyoruz. Aileler görünür olmaya başlıyor. Hatta kafamı ne yana çevirsem çocuklarıyla vakit geçirenleri görüyorum.

Sonra uzunluk ölçüsü birimi olarak kullanılan ve iki yanında dev ağaçlar olan Königsallee’den yürüyoruz. Bir bulvarın ölçü birimi olarak kullanılması hoşuma gidiyor. Sadece şairlere özgü olabilecek bir yaklaşımın hayatın olağan akışında kullanılması yüzümü güldürüyor. Königsallee, 1000 metre. Bu cadde üzerinde sıralanan 300’den fazla ıhlamur ağacından bazıları 200 yaşında. Uzun soluklu, renkli ve coşkulu büyük bir aşkı anlatmaya Könnigsalle ismi yetebilir diye düşünüyorum.

“Könnigsallee’deki bir ıhlamur ağacı gibi bekleyeceğim. Döneceğin günü...”

Hindenburgstraße 29 Karlskaserne.

Bir ay boyunca konaklayacağım oda bu binada. Büyük binaların neredeyse hepsi birbirine benziyor. Kırmızı tuğlalardan yapılmış ve nizami şekilde yanyana dizilmiş binalar. Askerleri anımsatıyor. Oysa kalacağım yer bir sanat tesisi. Dışı asker içi özgürlük. Binaların üzerinde numaralar yazıyor.

Kalacağım binanın numarası, tuttuğum takımın, Fenerbahçe'nin kuruluş yılı. Bir anlığına aklım İstanbul'a Kadıköy'e bir maç gününe gidiyor. Bir asker çocuğu olan babamın beni ilk maça götürdüğü günü anımsıyorum. Her yer sarı-lacivert. Akın akın insanlar stada doğru yürüyor. Görebildiğim tek kız çocuğu benim. Babam bana şahane limon sarısı bir atkı alıyor. Üzerinde "Forza Fener" yazıyor. Kalabalığı daha rahat görmem için beni omuzuna çıkarıyor.

"Bizim stada Şükrü Saraçoğlu Stadı adını verdiler ama asıl adı Papazın Çayırı" diyor. Papazın çayırına top oynamaya giden gençlerin kurduğu takım, bizim takım. Fenerbahçe.

Papaz kim? Papaz nerede?

Jakop anahtarları gösteriyor. Ana kapının ve kalacağım odanın anahtarlarını bana teslim ediyor. Festival için gelen gruplara ayrılmış, oldukça geniş, ferah ve güzel bir oda. Dışı asker içi güzel binanın rahat odasına yerleşiyorum. Siyah deri koltuğa oturup rahat bir nefes alıyorum. Camdan dışarı bakıyorum. Firedenskirche'nin çanları çalıyor. Saat 18:00.

Papaz kim? Pazar nerede?

Merhaba
ve
“Kimlik tuhaf bir şey”

Dilimden dökülmeyi bekleyen sorular aşkla muhattabını arıyor. İnsanlığın uyduğu infaillere kapılmadan, sükutla sorularımı başka insanlara taşımak için derin bir arzu duyuyorum. Bu sorulara gelecek cevapların yürüdüğüm ormanda yolumu gösterecek kutup yıldızı, kuzeyi gösteren taşlara tutunmuş yosunlar gibi beni güçlendireceğine inanıyorum. Yine çocukluğumdan, Adana'dan bir ses, bu sefer büyük teyzem fisıldıyor kulağıma;

“İnsanın acısını insan alır.”

Zihnimin ve tarihin kalıntıları arasında bir soru, yağmurun tüyleri ürpertişi gibi belirip belirip kayboluyor. Soruyu tek başıma cevaplayamam. Soruyu insanlarla, onları duyarak, onları dinleyerek belki cevaplayabilirim.

Ben bu dünya hikâyesinin neresindeyim?

Geçmişe bakıyorum. Belli belirsiz suretlerimi görebiliyorum. Hikâyeleri yarım kalmış kadınlar. Hikâyeleri yarım bırakılmış kadınlar. Şanslıysak onlardan geriye kalan birkaç kitap ve belki yüzlerini imleyen birkaç görsel. Dünya hakkında bildiklerimizin ne kadar çoğunu erkek sesinden dinlemişiz? Erkek gözlerin mahkumu muyuz? Kadınların sessizliğinde, susturulmuşluğunda içimi titreten birşeyler var.

Ben bu şehrin hikâyesinin neresindeyim?

İstanbul'un sokaklarını arşınıyorum. Bir yüz, bir isim. Bu coğrafyada yaşamış, yazmış, belki aynı olmasa da benim duyduğum insan olma sancısını bir yerinde hissetmiş kadınlar nerede? Feminist kadınların ilmek ilmek örmeye çalıştığı kadınlık tarihinin kadınlardan yana eksik bırakılmış sayfalarında, çabayla bulunmuş hikâyelerde tarihimi arıyorum.

Yaşadığım yerde kadınlar nerede?

Bu soruyu aklıma Sabancı Üniversitesi SU Gender'in projesi “Cins Adımlar” düşürmüştü. Gönüllü gençlerle toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifinden yaşadığımız şehre bakmak mümkün mü? Yaşadığımız şehri ne kadar tanıyoruz? Önünden onlarca kez geçtiğimiz binaların, sokakların, parkların ve meydanların nelere tanıklık ettiğini, kimlerin hikâyelerine kucak açtığını biliyor muyuz? Toplumsal hafızadaki suskunlukların şehrin mekanlarına, sokaklarına, parklarına nasıl yansıdığını görebiliyor muyuz? Toplumsal cinsiyet odaklı hafıza yürüyüşleri düzenleyerek hem bu ilişkileri daha iyi anlamayı hem de şehrin görünür olmayan hafızalarının izini sürerken şehre ve kendimize dair yeni pencereler açmayı umarak yola çıktık. İçinde bulunduğumuz şehrin bireysel ve tarihsel hafızasını yeniden inşa etmek ve resmi tarihte boş bırakılan sayfalarını doldurmak, görmezden gelinen insanların hikâyelerini bulmak, yazmak ve anlatmak. 2016 yılından bu yana da beraber çalışmaya devam ediyoruz. Bu çalışmalarımızda referans aldığımız en önemli girişimlerden biri de İstanbul Kadın Müzesi oldu. Ben de müze sayesinde haberdar olmadığım yüzlerce kadının hikâyesine erişebildim.

Her şey çok basit ama bir o kadar derin bir soruyla başladı.

Kadınlar nerede?

Zihnim yine zaman turuna çıkıyor. Bu sorunun bana hediye edildiği günü hatırlıyorum. İstanbul'da bir sergiyi gezerken sohbet ettiğim Ayşe Gül Altınay cömert ve şahane gülümsemesiyle bu soruyu bana hediye etmişti.

Hayatımın en anlamlı hediyesi.

Henüz kendime feminist deme cesaretini bulmadığım dönemde bana tanıdığı en iyi feministlerden biri olduğumu söylemişti. Şaşırmıştım.

Feminist ne demek? diye sorduğumda,

“Kadınlar nerede? sorusunu takip etmek.” demişti.

Kadınlar nerede?

O günden bu yana gittiğim her yerde, gördüğüm her filmde, okuduğum her kitapta, bulunduğum her ortamda bu soru benimle.

Hayatımın en güzel hediyesi.

Şimdi burada Ludwigsburg’da kiminle karşılaşsam aynı soruları sormak istiyorum. Kendime sorduğum soruları Ludwigsburg’da başka başka insanlara sormak istiyorum. Ben bizim hikâyemiz için bir dil arıyorum. Ben bizim hikâyemizi yazmak istiyorum. Tarihi önce kadınlaştırmak, nihayetinde cinsiyetsizleştirmek ve insanlaştırmak istiyorum.

Cevaplara değil konuşmaya susamış bir arzuyla, soruyorum, duyuyorum, dinliyorum.

Sen bu dünya hikâyesinin, yaşadığın şehrin hikâyesinin neresindesin?

Yaşlı ve devasa ağaç, Karlskaserne’nin ortasında, çevresindeki her şeyden bağımsız üzerindeki gökyüzünü işaret ediyor ve rüzgâr estiğinde gideceği yönü bulamayan kelebekler gibi kıpırdanıyor. Karlskaserne’nin bahçesine adım attığımda, zaman yavaşlamış gibi bir hisse kapılıyorum. Alman ve Amerikan askerlerinin, atların ve mültecilerin hikâyesi yazılmamış insan ruhlarının arasından sakince yürüyorum. Ağacın altındaki bankta oturan kişinin Annika olduğunu düşünüyorum. Annika benimle görüşmeyi kabul eden ilk insan. Yirmilerinin ortasında, yalın ve doğal bir genç kadın.

“Merhaba” diyorum. Sonra *“Hallo”*. *“Hello”* diyor Annika.

Teşekkür ediyorum *“Danke.”*

Gözlerimi hiç ayırmadan bakıyorum. Gözlerini kaçırıyor, uzun kollu sweat shirt’ün kollarını avuçlarının içinde sıkıyor. Uzakta bir yere bakıyor. Sonra tekrar bana bakıyor. Sonra yere, sonra yine uzaklara...

“Sen ne zaman istersen başlayabiliriz,” diyorum.

“Fark etmez,” diyor. Gözlerini tekrar betona diyor.

Kayıt tuşuna basıyorum.

Annika (dış ses)

Immm...

Üzgünüm belki biraz kaça karıştırabilirim çünkü bence kimlik çok karmaşık birşey.

Çünkü ona bakmanın farklı yolları var.

Véeeee...

Herhangi birşeyler tam özdeşleşmeden onun bazı yönleriyle kendimi tanımlayabilirim.

Mesela temel bilgiler.

Mesela toplumsal cinsiyet.

*Kendimi kadın olarak tanımlıyorum
fiziksel*

zihinsel

duygusal olarak

fakat

her zaman sosyal olarak değil.

Nasıl giyindiğime bakarak insanlar beni kadın olarak algılamıyor.

Bu aslında benim başıma geldi.

Ebru (iç ses)

Annika kaç yaşında acaba?

Annika (dış ses)

*Bazen kıyafetlerim yüzünden bana trende erkek olarak hitap ederler.
Ve bunu umursamıyorum!*

Bazen bundan mutluluk duyuyorum çünkü bir şey olarak tanımlanmak için belirli bir şekilde hareket etmem gerektiğine inanmıyorum.

Sadece tanımların gerçekte olması gerektiğini düşünüyorum.

Aynı zamanda da akıcı... Bir şekilde?

yani...

(ani duraklama)

Kimlik tubaf birşey.

(gülüyor)

(gülüyor)

(gülüyor)

insanların sana bakıp seni bir tür kutuya koymasına garip ve sana kötü demeleri.

İnsanların bir kadın ve bir erkeği yanyana görüp onların heteroseksüel bir çift olduğunu düşünmesi gibi.

Belki de değil.

Belki bir çift bile değüller, belki göründükleri toplumsal cinsiyete ait değiller.

Bir çift bile olsalar, heteroseksüel olmayabilirler.

Bunu biliyorum çünkü insanlar benim heteroseksüel olduğumu varsayıyorlar ama kesinlikle değilim.

Ben biseksüelim.

Şu an bir erkekle beraberim ve insanlar

“Evet, heteroseksüel bir çift”

diye düşünüyorlar.

Ve hepsi bu.

Fakat hiçbir şekilde düzcinsel olarak tanımlanamam.

Arzumu bu şekilde sınırlandıramam, yani sadece bu şekilde sınırlandıramam.

Bu yüzden kimlik benim için tubaf birşey.

Kimliğimi bir kutuya koyup üzerine bir etiket yapıştırmak zor.

Kendimi bazen etiketlediğim oluyor.

Mesela kendimi şöyle etiketlerim

“Feminist”

ya da

“Yazar”

ya da

“Eleştirel bir düşünür”

sanırım her zaman bir tür etiket vardır...

Yani...

Mesela

“Ben bir feministim”

dediğimde, insanlar

“Oh! O zaman erkeklerden nefret ediyorsun!”

diyor.

(gülüyor)

Yani hepsinden değil... Bazularından...

(gülüyor)

(güliyor)

ve tabii ki sebebi var...

(güliyor)

Karmaşık.

(ani duraklama)

Bir kimlik söylemek zor çünkü insanlar otomatik olarak o kimliğe dair düşüncelerini size yükler ama sizin ne söylediğimizi önemsemeyiz.

Sanırım hepimiz kimlikleri daha açık daha akışkan tutmalıyız?

Neyse, zaten hayatın her yerindeyim.

Ebru (iç ses)

Zaten hayatın her yerindeyim.

Annika (dış ses)

Aslında Ludwigsburg'lu değilim.

Burada çalışıyorum.

Günde sekiz saat ve haftada beş gün burada geçiriyorum.

Sanırım bu önemli. Değil mi?

Bu şehri gerçekten seviyorum. Çok fazla yeşil var ve bence bu önemli.

Kültür ve barok mimari var, mesela kale.

Çocukken ailemin beni ve kız kardeşimi götürdüğü masal bahçesi var.

Yılda iki kere oraya gidebilirdik.

Aynı bahçeydi ama yine de görmek güzeldi.

Burada üniversiteye başlamayı planlıyorum.

Sanırım hiçbir zaman bir şehirle özdeşleşmeyeceğim çünkü aynı yerde kalmak istemiyorum.

Başka şehirler görmek istiyorum.

Kendim hakkında genel konuşmayı tercih ediyorum mesela kırsal alandan geliyorum diyorum.

Ormanların çok olduğu bir bölgeden.

Yani neden bir şehirle özdeşleşeyim ki? Böyle çok fazla şehir var.

Değil mi?

Ludwigsburg'da özdeşleşebileceğim büyük bir topluluk yok.

Küçük topluluklar var.

Burada bir LGBTI+ topluluğu olup olmadığını gerçekten bilmiyorum.

Onur yürüyüşü var mı?

(ani duraklama)

Sanırım insanlar onur yürüyüşü için Stuttgart'a gidiyor. Değil mi?

(ani duraklama)

Sanırım insanlar burada bir topluluk kurmak yerine oraya gidiyor.

Muhtemelen büyük yerlerde bu tür toplulukları kurmak daha kolay.

O küçük kasabada LGBTI+ olduğunuzda herkesin bildiği "o lezbiyen" olursunuz.

(gülüyor)

(gülüyor)

Ebru (iç ses)

O lezbiyen bendim. Aslında adı konmamış "delikanlı kız" bendim. Küçük bir şehirde de değildim üstelik. İstanbul'daydım. On üç ya da on dört yaşındaydım ve basketbol hayatımı kurtarmıştı. Sporcuysan cinsiyetinin ne olduğunu insanlar önemsemiyor. Oysa doğduğum ve İstanbul'dan daha küçük olan Adana'da nasıl biri olduğumun sıkıntı yaratmadığını anımsıyorum. Adana'da kimse bana "Kız mısın? Erkek misin?" diye sormadı. Kimse kız olduğum için futbol oyanamayacağımı söylemedi. Aslında bir kaç erkek çocuk söyledi ama o zamanlar onlara antrenörlük yapan Gökhan Hoca beni futbol antrenmanlarına davet edince onlarda dalga geçmekten vazgeçtiler. Bugün burada Ludwigsburg'un sakinliğinde genç bir kadından böylesine rahatça ağzından çıkan "lezbiyen" kelimesini duymak yine de beni şaşırtıyor. Gerçi ben bu kelimeyi ne zaman nerede duysam duraksıyorum. Ben bu kelimeyi ilk ne zaman nerede rahatça telaffuz edebildim? Annika yirmilerinin ortasında. Ben kırk yaşındayım. Bugün hala bu kelimeyi ne arkadaş ne aile çevremde ne de "özgürlüğün başkenti" Avrupa'da rahatça ifade edebildiğimi sanmıyorum. Ediyorum ama her seferinde bir anlık bir duraksama oluyor. Üzerime çevrilen gözleri, kelimeyle beraber gelen anlamları, anlamların sorumluluğunu... Hiç birini rahatça giyinemiyorum.

Annika (dış ses)

Okulda bir trans öğrenci vardı ve herkes tam anlamıyla herkes onun hakkındaki "gerçeği" biliyordu.

Bu biraz zalimce. Değil mi?

(ani duraklama)

Ebru (iç ses)

Evet, zalimce. Zalimliğin tercümana ibtiyacı olmadığını düşünüyorum. Zalimlik Türkçe, Almanca, Arapça, İngilizce... maalesef her dili biliyor. Sanırım her dilde anlaşılıyor.

Annika (dış ses)

Büyük şehirde olsanız tek kişi olmayacaksınız.

Başka “ucubeler” ve “anormaller” de olacak.

Yine de bütün azınlık bir araya gelse bile normalin ezici çoğunluğu daima orada olacak.

(ani duraklama)

Yani işte bu yüzden kimin hangi kimliği taşıdığını söylemek zor.

İnsanlar herkesin “normal” olduğunu varsayıyor.

(gülüyor)

Bu yüzden her türlü çeşitliliği göstermek ve vurgulamak önemli.

Açalım ve gurur duyalım.

Şehrin bir çok yüzü olduğunu gösterelim.

Bir şehrin tek bir yüzü olabilir mi?

(ani duraklama)

Tamam yine de usandırıcı bir koca yüz olabilir ve diğerleri bunun gölgesinde kalabilir fakat her zaman daha küçük parçalar vardır.

Bu küçük parçaları vurgulamak önemli.

Aslında bu şehirde yaşamış önemli bir kadın olduğunu düşünemiyorum.

(ani duraklama)

Bu konuda hiç düşünmemiştim.

(ani duraklama)

Ama olmalı! Değil mi?

(gülüyor)

(gülüyoruz)

Ebru (iç ses)

Haklısın. Bir yerlerde en az bir kadın olmalı. Haklısın.

Annika (dış ses)

Burada yaşamış kadınların önemli işler yapmadığını düşünmek mümkün değil.

Sadece ev kadını olamazlar?

Demek istediğim, sadece ev kadını bile olsalar yine de ilginç hayatları olmuştur?

(ani duraklama)

En azından bir kişi olmalı.

Değil mi?

(güliyoruz)

(güliyoruz)

(güliyoruz)

Olmadığına inanmayı reddediyorum.

Tarihi düşündüğümde aklıma sadece bir çeşit kralın kızı ya da karısı geliyor.

O kalede kimler yaşadı?

Yani ilginç biri olmalı, değil mi?

(güliyoruz)

Kadınlar hakkında sadece bir erkekle olan ilişkisi üzerinden konuşuyoruz.

(ani duraklama)

Bu üzücü.

(sessizlik)

Bu gerçekten üzücü.

Annika röportaj bitince yine avuçlarını sıkmaya başlıyor ve yine kafasını önüne eğiyor. Kayıt sırasında neredeyse bir an bile duraksamayan genç kadın şimdi susuyor. Ağaçların hışırtısı sessizliğin boşalttığı alana gelip yerleşiyor. Bahar cayır cayır burnumu yakıyor.

Annika teşekkür edip masadan kalkıyor. Bisikletime atlıyorum. Genç bir kadının yılda bir iki defa ziyaret ettiğini söylediği “**Der Märchengarten**”a doğru pedallara hızla basıyorum. Gül kokularını takip ediyorum. Königsallee’den Bärenwiese’ye oradan Blühendes Barock Gartenschau’yu geç, Marbacher Strasse’den devam et Cafe Rosengarten’in hemen arkasında.

Der Märchengarten

Kapalı. Corona. Güvenlik. Sağlık. Kapalı.

Bir bank bulup oturuyorum. Masalları düşünüyorum. Bize anlatılan, bizim anlatmaya devam ettiğimiz masalları.

Klasik bir masal için malzemeler:

- + *Zor durumda olan bir genç kadın*
- + *Kötü bir cadı (Mümkünse çirkin, uzun burunlu ve kıskanç)*
- + *Kabramanlık kovalayan atılgan, yakışıklı, bakımlı bir prens*
- + *Bir grup sevimli, yardımsever ve ne oldukları çok belli olmayan, hayvan, bitki, normdışı bireyler*
- + *Kötülükler savuştuktan sonra hane içinde kurulan mutlu bir yaşam*

Kaleye bakıyorum, çiçeklerin kokusu etrafımı sarıyor, zihnimde masallar.

Diyarbakır.

Aklıma geliyor. Diyarbakırlı feminist kadınların çocuklara masalları tekrar yazdıkları bir çalışmayı hatırlıyorum. Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler. Masalı çocuklara klasik şekliyle anlattıktan sonra hikâyeyi Pamuk Prenses'in uyuduğu yerde bırakıyorlar ve çocuklara masala istedikleri sonu yazmalarını söylüyorlar.

Çocukların yazdığı hiçbir hikâyede Pamuk Prenses prensin öpücüğüyle uyanmıyor. Başka başka hikâyeler yazıyor çocuklar. Çocukların yazdıkları arasında bir tanesini diğerlerine nazaran çok sevmiştim. Bu veriyonda Pamuk Prenses uyumaktan sıkılıyor ve knedi kendine uyandıktan sonra ormana gezmeye gidiyordu. Pamuk Prenses belki de etraftaki her şey sıkıcı olduğu için uykuya dalmayı seçmişti ve şimdi işleri düzeltmek için uyanma vakti gelmişti.

Tek bir an, gelecek yılların, neredeyse bütün dünyanın değişim tohumunu içinde barındırabilir. Pamuk Prenses'in kendi kendine uyanıp ormana hareket ettiğini hayal eden çocuk zihni de işte bu anlardan biri olabilir.

Şehrin Sakinleri

Bisikletime atlıyorum. Haritada gördüğüm Neckar nehrinin çevresine gideceğim. Yolu kaybediyorum. İç güdülerimle başbaşaayım. Bir sincap görüyorum. Sessizce etrafına bakıp duruyor. Bisikletimi bırakıp onu takip ediyorum. Bir yandan da videoya çekiyorum. Kahve kızıl alacalı bir kırmızılıkla yolun ortasında durup bana bakıyor. Ne zaman kaçacak diye bekliyorum. Meditasyon yapar gibi sessizce duruyor. Sabahın erken saati gibi sessiz. Sonra benden sıkılıyor. Tüm zarıflığıyla hiç acele etmeden yoluna devam ediyor. Bir dil arıyorum. Onu anlamaya ve kendimi anlatmaya. Sormak istiyorum.

Huzuru nerede buldunuz acaba?

Sanki soruyu duymuş gibi dönüp bakıyor. Belki de bulmamış, kendisi yapmış huzurunu. Ev yapımı huzur. Ludwigsburg'da tanıştığım üçüncü canlı bu olgun sincap oluyor.

Bugüne kadar ne istemediğim konusunda o kadar nettim ki neyi istediğimi sormayı aklıma bile getirmemişim. İstemediklerim için sokakları arşınladım. İstemediklerim için yazılar yazdım. İstemediklerimde ortaklaştığım insanlarla imza metinlerinde yan yana yer aldım.

Sincap ne istediğini biliyor. Sanırım sincap mutlu. Sanırım sincap özgür.

Türkiye'de mutlu. Almanya'da özgür. Türkiye'de özgür. Almanya'da mutlu.

Neyin yerini nerede neyin alacağını kim bilebilir. Sadece her zaman birinin diğerinin yerini alacağını biliriz ya da sezeriz.

Nehrin kenarında oturuyorum. Benimle beraber, içimde memleket ve dünya hadisleri oturuyor. Benden önceki tecrübelerin ambarı olmaktan sıkıldığımı anladığım günden beri, mümkün olan her an çevremi sanki *zihnim boş bir levhaymış*⁴ gibi gözlemlemeye çalışıyorum. Karıncaları izliyorum. Bir ip gibi dizilmiş, yürüyorlar. Hemen arkamda uzayıp giden bisiklet yoluna bakıyorum. Tepeden birbiri peşi sıra bisikletle inen insanlar karıncaların uzun çizgisine benzer şekilde uzanıyor. Tekrar önümdeki karınca çizgisine dönüyorum. Onların problem çözme yeteneğini hayranlıkla izliyorum. İçlerinden biri diğerlerinden ayrılmış, bir parça ekmeği itiyor. İp gibi uzayan kalabalığın içinde yürüyen diğer karıncaların bu uzaklaşan karıncadan haberi yok. Aile çizgisinden ya da sürüsünden uzaklaşmış birkaç karınca daha gözüme çarpıyor. Sürüden ayrılan karıncaların acelesi yok. İşleri zor. Aceleleri yok. Belli ki bu karıncalar eve diğerleriyle beraber dönmeyecekler. Döndüklerindeyse, eğer dönebilirlerse, evlerine farklı yemekler götürecekler ya da dönemeyecekler ve kimse onların hikâyesini bilemeyecek.

Ya da...

"Ben Ebru Nihan Celkan. 2020 yılı Mayıs ayının sonlarına doğru Neckar nehrine bakan Otto-Konz Weg'de, sağımdaki Feibad Hobencek'e 300 metre mesafede kolonisini terk eden dört karıncanın şabidiyim. Hangisi eve döndü hangisi dönmedi bilmiyorum ama eve daba iyi ve daba büyük bir yemek götürmek için sürüden ayrıldıklarını gördüm."

4 Tabula Rasa, John Locke | Locke, insanın yaşamındaki tek yol göstericinin akıl olduğunu savunur. İnsanın, yol göstericisi olan aklını kullanıp, her türlü gelenek ve otorite baskısından kurtularak özgür düşüncüyü seçmesi gerektiğini öne sürer. Ona göre insanı ve toplumu ileri götürecek şeylerin başından özgür düşünce gelir.

**Bacaklarım
ve
“Ludwigsburg’un kadını yüzü ya da figure olabilseydim bu harika olurdu!”**

İnsana kendini iyi hissettiren, havanın rafine ve rüzgarlı olduğu bir Çarşamba sabahı Karlskaserne’nin geniş bahçesine açılıyorum. Burada hava kolayca bir sığağa bir soğuga, bir güneşe bir rüzgara savrulabiliyor. Emily bankta hareketsizce oturuyor.

Rüzgar ağaçlardan yaprakları, yerden tozu söküyor.

“Çok bekledin mi?” diye soruyorum. Yüzüme bakıp, gülümsedikten sonra başını bir iki santim yana doğru sallıyor.

“Hayır. Tam zamanında geldin,” diyor.

Kayıt tuşuna basıyorum.

Emily (dış ses)

Tamam. Benim adım Emily. 20 yaşındayım.

Immm... Kendimi nasıl tanımlarım?

Immm... Benim için cevaplamaı zor bir soru.

Ben ailemin kızuyum.

Ben bir kız kardeşim.

Ben en iyi arkadaşım.

Ben dansçıyım.

Evet! Benim için tek bir cevap yok.

Evet!

(Gülümsüyor)

Hayatım boyunca Ludwigsburg’da yaşadım.

Burada doğdum.

Burada okula gittim.

Immm...

Evet! Sanırım Ludwigsburg’un hayatımda büyük bir anlamı var.

Çünkü ben burada büyüyorum.

Hayatımdaki herşeyi yani hemen hemen herşeyi burada deneyimliyorum.

Immm...

En iyi arkadaşımınla burada tanıştım.

Hayallerimden birini burada yaşamaya başladım.

Geçen yıl dans öğretmenini oldum.

Ve...

Immm...

Evet!

Ludwigsburg'u gerçekten seviyorum.

Burada kendimi rahat hissediyorum.

Ebru (iç ses)

Bir insanın yaşadığı şehri sevmesi ve bunu söylemesi ne büyük bir huzur.

Emily (dış ses)

Immm...

Ludwigsburg'da neyin eksikliğini hissettiğimi gerçekten bilmiyorum.

Evet!

(Gülümsüyor)

Immm... Evet! Buradaki insanlar çok iyi.

Genel olarak bu şehirde yaşayan insanlarla ya da şehirle kötü bir deneyimim olmadı.

20 yıldır burası benim evim.

I don't have bad experience with people or the city in general.

It's been my home for 20 years.

(Sessizlik)

(Sessizlik)

(Sessizlik)

Immm...

(Gülümsüyor)

Evet!

(Sessizlik)

(Sessizlik)

(Sessizlik)

Evet!

(Sessizlik)

Ludwigsburg'un yüzlerinin daha erkek olduğunu hissediyorum.

Yani benim açımdan demek istedim.

(Gülümsüyor)

(Sessizlik)

Ludwigsburg tarihi bence oldukça ilginç.

Herşeyin başlangıcı.

Ludwigsburg'un kendi kendini inşa etmesi ve şimdi olduğu hale gelmesi.

Immm...

(Sessizlik)

(Sessizlik)

(Sessizlik)

(Gülümsüyor)

Ludwigsburg'un tarihi hakkında ne söyleyeceğimi gerçekten bilmiyorum...

Immm...

Evet!

Aslında pek Alman arkadaşım yok.

Arkadaşlarım Rusya'dan, Türkiye'den, Vietnam'dan...

Immm...

İspanya.

Portekiz.

Hepsi burada doğmuş.

Ama...

Bazıları anadillerini konuşuyor yani...

Evet!

Bence şehirin insanları çeşitli.

(Sessizlik)

Ludwigsburgluyum terimini sanırım hiç kullanmadım.

(Sessizlik)

Yani kendimi tanımlamak için hiç kullanmadım.

(Sessizlik)

Immm...

İnsanlar bana sorduğu zaman... Ben sadece... Ben Alman-Amerikalı'yım diye cevap veriyorum.

(Nefes veriyor)

Çünkü böyle hissediyorum.

(Büyük bir gülümseme)

Çünkü babam Amerikalı. Annem Alman.

(Sessizlik)

Babam buraya... Sanırım... 10 ya da 11 yaşında gelmiş. Öyle mi?

Aslında onları kendilerini tanımlarken hiç dinlemedim.

(Sessizlik)

Sanırım...

Ludwigsburg'da yaşıyorum, diyorlardır.

(Sessizlik)

Ludwigsburg'da buralı olan kadınların temsil edildiğini sanmıyorum.

(Sessizlik)

Ebru (iç ses)

Ah! Emily, nerede bakkeniyetli şekilde temsil ediliyoruz ki? Dünyanın hangi şehrinde, hangi noktasında temsil ediliyoruz?

Emily (dış ses)

Bu üzücü...

(büyük bir gülümseme)

Bu gerçekten üzücü ama aklıma Ludwigsburg'da yaşamış önemli bir kadın ismi gelmiyor.

(gülümsüyor)

Ben Ludwigsburg'un kadın yüzü olabilsem bu harika olur!

Ben dansçıyım.

Ünlü olsam ve bu şehirde büyüdüğümü söylesem bu harika olur.

Bilmiyorum.

Sanırım küçük bir değişiklik olsa bile bu birşeyleri değiştirir.

(gülüyoruz)

Gerçekten Ludwigsburg tarihinin parçası değilim, bunu hiç düşünmedim.

Muhtemelen Ludwigsburg'la özdeşleşmediğim için.

(Sessizlik)

Bilmiyorum belki de benim için tanımlanmak o kadar önemli değil.

(Sessizlik)

Emin değilim.

Emily'e teşekkür ediyorum.

"Sorduğun soruları hiç düşünmemiştim," diyor Emily, gülümseyerek. Başını hemen yanımızda duran ağaca çeviriyor ve kafasını iki yana sallıyor.

"Kadınlar gerçekten yok mu? Heykeller falan?" deyip gözlerini daha uzak bir yere sabitliyor. Königsalle'den Schloss Solitude'a kadar uzanabilecek bir sessizliğin içinde oturuyoruz.

"Belki de ben görmedim?" diyor Emily, oturduğu yerden kalkarak.

Kubbeli ağacın altında tek başıma oturmaya devam ediyorum. Süt gibi bir sessizliğin içinde. Biraz yaklaşısam ağaçta koşuşturan küçük böceklerin sesini duyabilirim.

Bir canlının yaşadığı yerde mutlu olması ne büyük özgürlük. Genelde çoğumuz sineğin bala yapışıp kaldığı ve kendini bir türlü kurtaramadığı o sınırlı anlarda takılı kalıyor. Büyük fikirlere, karizmatik liderlere, tarihin hayaletlerine bizi doyurması için sığınıyoruz. Nerede olursam olayım bacaklarımız o balın içinde gibi hissediyorum.

Bacaklarımı kurtarmak istiyorum. Uçmaya talibim.

Nefes alamıyorum

İnternete giriyorum. Sosyal medyaya bir görüntü düşüyor. Siyahi bir adamın boğazına diziyle bastırılan beyaz bir polis. O zaman adını bilmediğim fakat sonra son sözleri ve ismi sokaklarda ve dünyanın farklı noktalarında yankılanacak George Floyd tam 11 (yazıyla onbir) defa

“Nefes alamıyorum”

dedikten sonra hayatını kaybediyor. Öldürülüyor. Cinayetin her bir anını izliyoruz. Sonrası yangın. Sonrası tufan.

Gösterilerin şiddeti artıyor. “I can’t breathe.”

Amerika yanıyor. “I can’t breathe.”

Kafamı kaldırıp odamın camından bakıyorum. Güneş göğün ortasına doğru yürüyor. Demek dünya dönüyor.

Ben, Estragon ve Vladimir beraber bekliyoruz.

Estragon: Hiçbir şey yapmayalım. Böylesi daba güvenli.

Vladimir: Bekleyip ne diyeceğini görelim.

Estragon: Kimin?

*Vladimir: Demokrasi'nin.*⁵

Soğuk savaş sonrası başlayan demokrasi ve insan hakları peşrevi asıl şarkıya başlayamadan sona mı eriyor? Sanırım demokrasinin çılgınca bir planı vardı. Fırsat eşitliğini sağlamak, sosyal eşitsizliği yok etmek, azınlık haklarını güvenceye almak ve her bir düşüncenin politik temsilini mümkün kılmak. Tam anlamıyla olmasa da bunu hayata geçirdiği yerler oldu da. Sonra?

Anneannemin anlattığı bir hikâyeyi anımsıyorum. Kocasını ve oğlunu savaşta, kızını ise doğumda kaybeden yaşlı kadın evde torununu bırakıp pamuk toplamaya gider. Her ne olduysa evini ateş alır. Kadın pamuk toplamaktan geri döndüğünde evinin yerinde bir avuç kül kaldığını görür. Acıyla külleri toplar. Sırtına yüklenip taşıdığı pamukların yerine bu külleri koyar. Oysa torunu yangın başlamadan hemen önce bir kelebeğin peşine takılmış onun peşi sıra tarlalar boyu koşmuştur. Tarlada çalışan işçiler çocuğu bulur ve ona hasat mevsimi boyunca bakarlar. Hasat bitince çocuk anneannesinin köyüne döner. Sorar soruşturur. Derler ki “Deli kadın, sırtında kül şu barakada oturuyor.” Barakaya gider kapıyı çalar. Kapı açılmaz. Çocuk çalmaya devam eder. Kadın da beklediği kimse olmadığı için kapıyı açmaz. Çocuk sonunda vazgeçer. Torununu çok çok seven anneanne torununu sonsuza kadar kaybeder.

Anneannem hikâyeyi anlattıktan sonra “İnsan acısını hakikate olan merakından daba fazla severse hakikat bir gün kapısını çalsa dahi duymaz,” demişti. Bu hikâyeyi anneannemin zihnine belleten kimdi acaba? Kim bilir dünyanın neresinden yola çıkan ve kulaktan kulağa dilden dile dolanan bu hikâyeyi ilk kim kime neden anlatmıştı? Hikâyeler yorulmuyor, yaşlanmıyor ve sanırım ölmüyor.

Hakikatler bugün de kapımızı ısrarla çalıyor.

Büyük bir fikir olmadan, o büyük fikirlerde kendi hayatlarımızı ufalamadan, bir nehirde yüzen ama nehrin sınırını bilmeden hep keşfetmeye arzulu deniz canlıları gibi yaşamayı becerebilir miyiz? Zamanın ilerlemesi her şeyin normale dönmesine yetiyor mu?

Üzerinde yaşayan herkese ait olsun diye mücadele ettiğim, artık kime ait olduğunu bilmediğim ülkemi düşünüyorum. Vladimir omuzuma dokunuyor.

Vladimir: Belki de baştan başlasak iyi olacak.

⁵ Orjinal metinde “Godot’nun”

Semboller, Törenler, Zafeler
ve
“İçinde özgürlüğü barındıran güvenli bir yer.”

Türkiye son üç gündür Aysofya'yı konuşuyor. Kilise ve Cami'yi buluşturan yapıyı müze statüsünden çıkarıp cami olarak ibadethane haline getirme fikri iktidar tarafından ortaya atılıyor. Kırk yaşındayım ve anayurdumda ne zaman iktidar zorda kalsa son çare olarak bu yozlaşmış tartışmayı gündeme getiriyor. Yine de bir umut var içimde. Belki diyorum bu sefer kimse bu konuyu ciddiye almaz. Öyle olmuyor. Köhnemiş tartışmalar ne yazık ki daima alıcı buluyor.

Semboller, törenler, zaferler. Her zaman alıcı buluyor.

Kaldığım odanın kapısını sessizce kapatıyorum. Türkiye'yi, Ayasofya'yı, bitmeyen fetih tartışmalarını, dünyanın gürlüsünü, dünyanın ağrısını odamda bırakıyorum.

INVITARE Stiftung für Mutter und Kind'e doğru yola çıkıyorum.

Stefanie yüzünde maskeyle kapıyı açıyor. Uzun süredir aynı kulüpte başarıyla kariyerini sürdürmüş bir futbol takımının kaptanına özgü sakinlik ve olgunlukla beni selamlıyor. Acaba maskeye rağmen gülümsediğim belli oluyor mu?

“Mesafeyi koyduğumuz sürece maskelerimizi çıkarabiliriz,” diyor.

Beni ince, uzun güneşli odaya alıyor. Odanın kocaman penceresi bahçeye bakıyor. Genellikle kadınlarla dolu olan salon şimdi boş. Herkes kendi evinin salonunda Covid-19 ile mücadele ediyor. Stefanie, harita üzerinde bir rotayı takip eder gibi sözlerimi takip ediyor. Neden röportaj yapmak istediğimi anlatıyorum.

“Ludwigsburg'u Ludwigsburg'lulardan tanımak istiyorum,” diyorum.

“Bir de bu dünyada yalnız olmadığımı bilmek istiyorum,” diyemiyorum.

“Tabii, ne istersen sorabilirsin,” diyor.

“Teşekkürler,” diyorum.

Ne istersem soramayacağımı biliyorum. Tiyatrocuların uzun bir tiradı ezberlemesi gibi neyi nerede yapıp yapamayacağımızın bize ezberletildiğini anımsıyorum. Özellikle yasaklar söz konusu olduğunda zihnimin nasıl yıldız gibi parladığını fark ediyorum.

Kayıt tuşuna basıyorum.

Stefanie (dış ses)

Evet, adım Stefanie ve 16 yıldır Ludwigsburg'da yaşıyorum, buraya eğitim için geldim. Sosyal hizmet ve sosyal pedagoji eğitimi aldım. Ludwigsburg'da yaşamaktan zevk alıyorum. Çünkü burada kültürel olarak yapabileceğim çok şey var. Küçük bir kasabada büyüdüüm ve bir yere gitmek için çok uzaktaydım fakat burada Ludwigsburg'da

Hımmm...

Buranın büyüklüğü ideal. Kültürel şeyler yapabilirsiniz, kütüphaneye gidebilirsiniz, farklı sinemalara gidebilirsiniz ya da her türlü alternatif tiyatro mevcut. Bu gerçekten zevk aldığım şey.

Ve!

Bisikletimi kullanmak!

(gülümsüyor)

Bisiklet yolları çok iyi olmasa bile...

(gülümsüyor)

Daha iyi olabilir ama bisiklete binmeyi gerçekten seviyorum.

Burada kalmaya karar verdik. Evlendim ve burayı sevdim.

Doğada olmayı seviyorum. Yani Ludwigsburg çevresinde fazla orman yok.

Yeşil alanlarımız var.

Ebru (iç ses)

Ne tubaf Stefanie için az olan benim için o kadar fazla ki – Hangisini ne zaman nasıl geçebileceğimi bilmiyorum.

Stefanie (dış ses)

Bärenwiese gibi şehrin merkezindeki yeşil alanları seviyorum.

Ebru (iç ses)

Şehrin gerçekten tam ortasında yer alan yeşil bir vaha.

Stefanie (dış ses)

Ya da Salomwald.

Ebru (iç ses)

Kaldığım yeden yürüyerek 9 dakikada ulaştığım ve akşamüstleri yazmaya biraz ara verdiğimde gittiğim bir başka yeşil vaha.

Stefanie (dış ses)

Özellikle şimdi yaz başlamadan hemen önce kestane ağaçları... Gerçekten çok güzel.

Ebru (iç ses)

Demek o ağaçlar kestane ağacıymış. Ağaçları isimleriyle bilmek isterdim. Sanki bildiğim ve çok sevdiğim bir müzisyenle yolda karşılaşmışım gibi coşkuyla selamlardım onları. Şimdi yabancıyız. Ben onları tanımıyorum.

Stefanie (dış ses)

Bu sene Uluslararası Kadınlar Günü'nden büyük keyif aldım. Bu seneki programda burada yaşayan farklı kadınlarla bir araya gelebildim. Normal bir günde şehirde yürürken onları çok fazla görmüyorsun fakat buradalar. Onlarla şehir merkezinde karşılaşmıyorsun çünkü şehir merkezinde çok fazla ticaret var ve insanlar mağazalara geliyorlar. Alışveriş yapıyorlar ve o tür ayrıntılar pek burada değil gibiler. Sanırım daha dışarıdalar ve nerede olduklarını bilmek gerekiyor. Belki bunun hakkında daha fazla konuşulmalı ya da gazetelerde daha fazla yazılmalı ya da görünür olmalı. Yani mesale bazen Kültür Festivali gibi etkinlikler olduğunda ortaya çıkıyorlar ve görüyorsunuz. Fakat normalde şehirde yürürken görmüyorsunuz ya da hissetmiyorsunuz.

Ebru (iç ses)

Benim de aklıma ilk defa bu sene İstanbul dışında bir şehirde Kadın yürüyüşüne katıldığım geliyor. Farklı geçmişlerden, farklı inançlardan, politik görüşlerden binlerce kadının her sene bir araya gelerek gece boyunca doldurduğu İstiklal Caddesini özlediğimi fark ediyorum. Bu sene yürüyüşe Berlin'de katıldım. Elimde "Yallah Feminismus!" yazan bir pankartla yürüdüm.

Eşitliğe giden bir yol olmadığını bilerek, eşitliğin yolun kendisi olduğu inancıyla adımlarımı attım. Fanatizmin ve hoşgörüsüzlüğün yarattığı acuların bilincinde yürüdüm.

Stefanie (dış ses)

Bir şehrin dilini konuşmaya başlamak sanırım o şehirle ilişki kurmak açısından anahtar işlevi görüyor. Ludwigsburg'da kadınlar birbirleriyle iletişimde olmayı önemsiyorlar. Belki bir kadın kahraman yok ama birbirleriyle ilişkililer. Bence Ludwigsburg'da genç bir kadın olmak eğer daha fazla destek sağlanırsa çok güzel. Genç bir kadın olarak ailenizle yaşıyorsanız ve gelişim alanı bulamıyorsanız bir şekilde tıkaniyorsunuz. Bir kadın olarak ya da bir insan olarak hayal kurmak önemli. Yani yaşınız büyük bile olsa belki yeniden okumak isteyebilirsiniz. Ya da hangi yaşta olursanız olun kendinizi geliştirmek. Bence bu daha fazla desteklenmesi gereken bir alan. Bir çeşit hayat antrenörlüğü iyi bir destek olabilir mesela. Fakat bu türde bir hizmet genelde ücretli. Paranız yoksa böyle bir hizmeti alamazsınız. Eğitim sisteminde ne tür bir çalışma yapıyorlar bilmiyorum. Fakat okuldan başlayarak böyle bir destek iyi olur. Sadece dersleri ve testleri başarmak değil, nelerin mümkün olabileceğine dair hayal kurmayı da öğrenmeli.

Kendime kısmen Ludwigsburg'lu diyebilirim. Kısmen badisch kısmen schwäbisch.

(kahkahalar)

Ludwigsburg'lu olmak ne demek?

Ne demek?

Zor bir soru.

Ne demek?

(sessizlik)

(sessizlik)

(sessizlik)

Sanırım Ludwigsburg çoğunlukla güvenli bir yer.

İçinde özgürlüğü barındıran bir güvenlik.

Ebru (iç ses)

İçinde özgürlüğü barındıran bir güvenlik.

Stefanie (dış ses)

Bir kadın olarak çoğu zaman şehirde yürürken kendimi güvende hissediyorum.

Ebru (iç ses)

Bir kadın olarak çoğu zaman şehirde yürürken kendimi güvende hissediyorum.

Stefanie (dış ses)

Son yıllarda nüfus değişti. Ne zamandı? En son göçmenlerin gelişi?

(sessizlik)

Çok fazla insan geldi ve göçmen geçmişe sahip insanların sayısı arttı.

Umarım kültürlerin bir araya gelme gelişmeleri daha fazla artar.

Umarım Ludwigsburg'a gelen insanların burayla ilişkilene arzusu ve buranın bir parçası olma yüksek olur ve diğer taraftan da Ludwigsburg'luların açık olmaya devam etmesini diliyorum. Her iki tarafın açıklığı devam ederse nazik ve güzel arkadaşlıkların kurulabileceğine inanıyorum. Burada bir fırsat var ama bu fırsatın üzerinde çalışmak gerekiyor. Tabi ki eleştirel sesler de duyuyorum ama yine de her iki taraftan açıklığın olmasını kıymetli buluyorum.

Yağmur Hölderlin için yağıyor

Ağaçlar bana bakıyor. Sanki insandan çok ağaç var. Ağaçların nüfusu kaç acaba? Aralarında ne konuşuyorlar? Bizimle ilgili bir planları var mı? Yerin altında, üstünde ve tarihte benden daha bilgili olduklarını fark ediyorum. Yüreğimdaki hüznü ağırlaştırıyor. Bir ormanlık alana bakıp orada büyük bir otel tesisi görenle, nefes gören arasındaki farklı düşünüyorum.

“Dünya benim için var,” ya da “Ben dünya için varım.”

Aynı resme bakıp birbirine böylesine zıt hayaller kurabilmenin kaynağını merak ediyorum. Dünyada uzunca bir süredir böyle zıt, kutup kutuba yaşıyoruz. Bir parka, parktaki sayısı azaldıkça bir avuç kalmış ağaca bakıp orada tarihi, geleceği, nefes almayı, durmayı, dinlenmeyi, düşünmeyi görenlerle, alışveriş merkezi görenler arasında bir yer, bir boşluk yok. Kelimeler arasında boşluk yok.

“Evet” ya da “Hayır”

İki kelimeyle hayatı idare ediyoruz ya da idare etmeye çalışıyoruz. Uzun cümlelere kimsenin vakti yok gibi. Bir itiş kakış. Kelimelerin kaybolduğu, göz temasının unutulduğu, anlamak için dinlemenin yerini cevap vermek için duymanın aldığı yıkıcı bir zaman. Kaç yaşında olursam olayım ve ne anlatırsam anlatayım gözlerini benden hiç ayırmadan, dikkatle ve şevkatle dinleyen anneannemi düşünüyorum.

“Anlat bakalım. Anlat ki ben de senden öğreniyim kızım.”

İlk gençlik yıllarından itibaren politikayla aktif olarak ilgilenen dedemin onun dünya görüşüne ne kadar ters olursa olsun beni dinlemek için ayırdığı zamanı anımsıyorum. Her seçim öncesi eve gelen misafirlerine kulak vermesini, sakın bir merakla onlara sorular sormasını özlüyorum.

“Söz gümüşse sükût altındır.”

Dinlemeyi , dinlerken şaşırılmayı özlüyorum. Karşımdaki insan konuşurken sözlerinin, hikâyesinin asfalt gibi sabitlediğim fikirlerde çatlaklar bulmasını oradan filizlenmesini özlüyorum. Birbirimizin asfaltlarında çiçek tomurcuklandırmayı özlüyorum. Diyalog kurmayı özlüyorum.

Son derece inatçı bir yağmur başlıyor. Dinmeye niyeti yok. Tam dınecek gibi olduğunda sanki yeniden acısını anımsar gibi şiddetleniyor. Haziran geldi gelecek ama yazın gelmeye niyeti yok gibi. Göğün üzerine melekler bir kapak kapmış açmamak için direniyorlar. Bedenim Ludwigsburg’da, zihnim ise buradan 3.000 kilometre ve 30 yıl uzakta. Dirençli yağmurun altında yürürken, çocukluktan kalbimde kalan ve herşeye rağmen ısrarla büyümeye devam eden yumuşaklığı duyumsuyorum. Karlskaserne’deki odama girdiğimde bir şiire susadığımı duyumsuyorum. Üzerimi hiç değiştirmeden, kurulanmadan, odanın camını açıyorum. Hangi şiir? Hangi dize? Beni ve yağmuru sakinleştirebilir? Notlarımı bakıyorum. Saçlarımda biriken yağmur damlalarından bağzıları kulağımın kenarından acele etmeden çeneme doğru yürüyor. Bazıları sabırsız neşeli bir coşkuyla saçlarımdan notlarımın üzerine atıyor. Mürekkeple buluşan su ne kadar heyecan verici bir görüntü. Su mürekkebe karışıyor. Su mürekkebi çoğaltıyor, çoğaltırken inceltiyor. İnceldikçe, su ve mürekkep sayfada yayılıyor. Notlarımın arasında dolaşıyoruz. Ben, saçıma bir süreliğine yerleşen neşeli yağmur damlaları ve mürekkep. Kelimeleri gördüğüm anda hangi dizelere susadığımı anımsıyorum.

*Kalıtımla aldıklarımızı, kazandıklarımızı,
atalarımızın ağızlarından duyduklarımızı, öğrendiklerimizi,
yasaları, töreleri, eski Tanrı adlarını
hiç çekinmeden unutun ve gözlerinizi,
yeni doğmuşlar gibi kaldırın Tanrısal doğaya!*

Buradan sadece 32 km ötede doğan Hölderlin imdadıma yetişiyor. “Çıldırıldığı” kesinleşince, yaşamının kalanını Neckar Irmağı kıyısında, gözetimine verildiği bir marangoz ailesinin evindeki kulede geçiren Hölderlin.

Bürokrasi
ve
“Ben kendimi tarihle değil gelecekle tanımlıyorum.”

Villa Barrock'un önünde Franziska'yı bekliyorum. Fransızca Jakob ile beraber Ludwigburg'da bana yol arkadaşlığı yapıyor. Connect Ludwigsburg gençlik merkezinde çalışan biri kadın biri erkek iki kişiyle buluşacağız. Franziska gülümseyerek yaklaşıyor.

“Ben de çok heyecanlıyım.” diyor.

Buraya geldiğim ilk günden bu yana oluşturmak istediğim metni hiçbir yargılamaya tabi tutmadan oluşturabilmem için bana destek veren insanlar var.

“Ne yazıyorsun?”

Genelde insanlar bu soruya cevap olarak bir etiket bekliyor.

Roman, şiir, oyun, deneme...

Oysa çizgiler kayboluyor. Disiplinler arası dostlular kuruluyor. Cinsiyet ayrımları yumuşuyor, ulus kimlikler esniyor, mesleklerin içeriği birbirini güçlendiriyor. Çıkan sonucun adı ne olur bilmiyorum, yazarak yolu oluşturacağımı düşünüyorum.

“Hadi röportajı yapalım.” diyor Franziska.

Sonuna eklediği iyelik eki beni güçlendiriyor.

“Yapalım.” diyorum.

Gençlik merkezine giriyoruz. Corona yüzünden boş yine de dolu halini hayal etmek zor olmuyor. Her duvarda sanat etkinliklerine dair posterler, açık çağrılar, resim, tiyatro, müzik malzemeleri, gençlerin futbol oynarken çekilmiş fotoğrafları. Hayat kokan binanın basamaklarından en üst kata çıkıyoruz. Connect Ludwigsburg'dan Jakob ve Katja bizi karşılıyor. Konuşacağımız odaya geçiyoruz. Meraklı gözlerle bana bakıyorlar. Onlara yapmak istediğimi anlatıyorum. Onların tecrübesini duymak istediğimi söylüyorum. Katja

“Ben anlatmak isterim.” diyor. Jakob şimdilik dinleyici olarak kalmayı tercih ediyor.

Kayıt tuşuna basıyorum.

Katja (dış ses)

Ben Katja. 2015 yılından bu yana Ludwigsburg'da yaşıyorum. Sanırım kendimi anularıyla tanımlıyorum. Küçükken yaşadığım deneyimler ya da büyürken yaşadıklarım. Kendimi ailemle tanımlıyorum ve yaşarken karşılaştığım arkadaşlarımla. Küçükken çok yer değiştirdik. Freiburg'da doğdum. Almanya'nın güneyinden sonra ortasına taşındık. En sonunda da gençliğimin oğunu geçirdiğim Almanya'nın batısına taşındık.

(sessizlik)

Sınırlara yakın bir yerdi. Lüksemburg ve Fransa sınırına yakın.

(sessizlik)

Sanırım uluslararası bir alan diyebilirim.

(gülümsüyor)

Burada çok rahat hissediyorum. Üniversiteyi burada okudum. Burada arkadaşlar edindim ve sevdiğim işi yapıyorum. Gerçi bu sıralar biraz zor, yani Corona başladığından beri biraz daha zor. Herşey değişiyor ve gittikçe gelecek belirsizleşiyor.

Ebru (iç ses)

Bu belirsizlik hissini tanıyorum. Sadece Corona'dan değil yaşadığım coğrafyada doğduğum günden bu yana gelecek genellikle belirsiz olarak tanımlanıyor. Yani mesela babam 1990'lı yılların başında sohbetlerinde şöyle söylerdi "Çocuklara iyi eğitim aldirmek için uğraşıyoruz, 10 yıl sonra ne olacağı belli olmaz." Ya da annem "Çalışırken para biriktirmek gerek, kim bilir 10 yıl sonra ne olacak?" 90'ların sonuna geldiğimizde, yani gençliğimde ise bu belirsizlik biraz daha yakın zamanı işaret etmeye başladı. Üniversitede arkadaşlarımdan şöyle cümleler duyardım sık sık: "Bu sınava çalışıyoruz da dört yıl sonra okulu bitirince ne olacağımız belli değil." 2000'li yılların başında çalışma hayatına girdim. Zaman iyice daralmıştı "Bugün iyi bir yemek yiyelim de haftaya ölüyor muyuz kalır mıyız belli olmaz." 2000'lerin ortasından sonra ise gelecek zaman tek güne inmişti. "Bugünü kurtardık, yarına sonra bakarız." Anneannem içinse hayat hep geniş zamanda yaşanıyor. "Güzelliğinle böbürlenme, güzellik dediğin bir sivilce. Zenginlikle övünme, zengilik dediğin bir kıvılcım."

Katja (dış ses)

Yine de şu anda mutluyum. Ludwigsburg'da genç bir kadın olmak güzel. Çok fazla fırsat var. Boş zamanlarımızda yapabileceğiniz birçok şey var. Ben çok fazla spor yapıyorum. Gidebileceğiniz birçok yer var. Parklar, arkadaşlarımızla takılabileceğiniz yerler. Bence şehirde insan çeşitliği var. Özellikle geçtiğimiz haftalarda şehirde yürüme imkanım oldu. Farklı yaş grubundan birçok insanla karşılaştım. Parklarda oynayan çocukları gördüm. Ayrıca yaşlı insanlar ve farklı ülkelerden gelen insanlar. Birbirinden farklı diller duydum. Bunu seviyorum.

(gülümsüyor)

Bence Ludwigsburg'un bir cinsiyeti yok.

(sessizlik)

(sessizlik)

(sessizlik)

İmm...Benim şehirle ilk bağlantı kurduğum nokta yeşil alanlar ve kaleler. Ludwigsburglu dendiğinde aklıma ilk yeşil geliyor sanırım.

(sessizlik)

İmm... Bu bence zor bir soru. Yani Ludwigsburg'u ilk düşündüğümde aklıma erkek figürler geliyor.

(sessizlik)

Ebru (iç ses)

Ben de Türkiye'yi düşündüğümde erkek figürler aklıma geliyordu. Sonra değişti. Tabii ki kendiliğinden olmadı bu değişim. Arkasında nesiller var. Bu coğrafyadan geçmiş kadınların ısrarı, inadı var. Soru sorma cesareti, cevap bulma iradesi var. Onlar sayesinde şimdi düşündüğümde herşeye rağmen hayati ince ince örmeye çalışan birçok kadının yüzü geliyor. Suriyeli kadınlarla ortak mutfak kuran, zeytinlikleri, yaylaları beton olmasın diye tarlalardan çıkıp bir araya gelen, her Cumartesi 90'larda kaybedilen çocuklarının yerini sormak için bir meydana yan yana oturan, bir plazada cinsiyet eşitliği için proje geliştiren, kadın cinayetleri olmasın diye bildiriler dağıtan genç, yaşlı büyük, muhafazakar, evli, bekar, dul, işsiz, öğrenci, işinin ehli, laik, okullu, alaylı, lezbiyen, transeksüel, interseks, biseksüel, Kuzey'den Güney'den Doğu'dan Batı'dan bir sürü kadın.

Katja (dış ses)

Fakat yine de beraber çalıştığım bir çok kadın var. Benim için önemli olan ya da şehirde birşeyleri değiştiren.

(sessizlik)

Şehir azınlıklara da alan açmak için çaba sarf ediyor. Onların burada rahat hissetmeleri için ve hoş karşılanmaları için çaba var. Sanırım her zaman zorluklar var.

(sessizlik)

Bu her zaman zor.

(sessizlik)

(sessizlik)

Çünkü çok ağır ve uzun zamandır işleyen yapılar var. Onları değiştirmek zor. Sanırım buraya yeni gelenler için bu zorluk.

Mesela belki bu biraz Alman, özellikle Ludwigsburg için,

çok fazla bürokrasi var.

Ebru (iç ses)

Bürokrasi. Bu kelimeyi ne zaman duysam Hannah Arendt aklıma geliyor. İnsanın temel insani işlevini, hareket etme yeteneğini zorlayan bürokrasi. Katja'nın bahsettiği bürokrasinin bu olmadığına eminim yine de beni de çoğu zaman burada yani Almanya'da hareketsiz bırakan bir takım kurallar zinciri olduğunu biliyorum. Her yerde nasıl olduğuna dair bir fikrim yok ancak yaşadığım şehirde belediyede Türkçe konuşan birilerinin istibdam edilmiş olduğunu öğrendiğimde ve ondan destek alabileceğim söylendiğinde kendimi güvende hissettiğimi biliyorum.

Katja (dış ses)

Ve bu bazen benim için bile yani Almanya'da büyümüş olan, ana dili Almanca olan biri için bile bazen zor. Bütün formları anlamak, bütün bürokrasiyi anlamak. Böyle düşünüyorum. Bu zor olan noktalardan biri ama sadece bu değil, insanların davranışları da. Sanırım insanlar yani dünyanın her yerinde insanlar kendilerine benzer olanı arıyorlar. İnsanlar gruplar halinde ve o gruplara dahil olmak zor. Benim için bile. Ben buraya taşındım ve insanlarla ilişkilennem kolay olmadı. Arkadaş bulmak da kolay değil. Ben burada okudum ve buraya yerleştim ama beraber okuduğum arkadaşlarım çoğu buradan gittiler. Yeni insanlar bulmak ve baştan başlamak zorunda kaldım.

Ebru (iç ses)

Xenophobia. Belki de dünyadaki en yaygın korku olabilir. Kelimenin kökeni Antik Yunan'dan geliyor.

Xénos: Yabancı

Phóbos: Korku

Bir insanın yabancılardan ya da bir şekilde kendisinden farklı olandan korkması. Bu terimi çoğunlukla başka ırktan ya da inanıştan olan insanlara karşı olan korku için kullanılıyor ama tanımadığımız her insan aslında bize yabancı ve bazı insanlar bütün kimliklerden bağımsız tanımadığı insanlardan korkuyor. Ben de korkuyorum. Çok sık yaşamıyorum fakat uzun zamandır zihnimde yerleştirilmiş imajlardan kendimi kurtaramadığım ve karşımdakine bu imajlar üzerinden baktığım anları yakalıyorum. Sanırım yabancidan korkmak oldukça insani ve çok erken yaşlarda öğrendiğimiz bir özellik. Yabancı ile tanıdık arasındaki çizgiyi düşünüyorum. Yabancı ile olan deneyim neden ilk önce korkuyu canlandırıyor? Bu ilk duyguyu, korkuyu bir başka duyguyla ikame edebilir miyim? Mesela merak.

Katja (dış ses)

Sanırım burada rahatça nefes almam en çok erkek arkadaşım sağlıyor.

Aşk.

(güliyoruz)

Evet, aşk sayılır çünkü buraya beraber yerleştik. Onunla tanışmasaydım bu şehirden gitmiş olurdum. Diğer arkadaşlarım gibi başka bir yer bulup oraya giderdim.

Yaptığım işten ve şimdi burada olmaktan mutluluk duyuyorum. Yaptığım işte genelde başka ülkelerden gelen gençlerle çalışıyorum. Sanırım burada mutlular. Onlarla ilgilenen onlara destek olan insanların olmasından dolayı memnunar. Burada bir şekilde güvende hissediyorlar. Çok fazla belirsizlik olmasına rağmen hayatları için endişe etmeleri gerekmiyor. Çoğu anayurtlarında zor koşullar yaşamışlar. Fakat ailelerin, arkadaşlarından uzakta olmakla mücadele ediyorlar. Tekrar ve tekrar yeniden başlamak zor oluyor. Çoğu için Ludwigsburg ilk geldikleri yer değil. Yeniden ve yeniden başlamak zor. Kendileri için birşeyler kurmak için çok çok zorlanıyorlar. Çok sıkı çalışıyorlar, burada kalmayı çok istiyorlar, iyi bir hayat yaşamak, ailelerini desteklemek...

(yutkunuyor)

En azından geldikleri ülkede durum daha iyiye gidene kadar.

Benim için azınlık sanırım yakın olarak o grupla çalıştığım için başka bir ülkeden buraya gelmek durumunda kalmış insanlar.

3-4 yıldır burada olmalarına rağmen onların kendisini şehre ait hissetmesi, herkes gibi buralıyım demesi, herkesle aynı haklara ve şansa sahip olduklarını düşünmeleri zor.

Beraber çalıştığım insanlar bile aynı şanslara sahip değil, öyle olması gerekli ama değil. Mesela kalacak oda aradıklarında ya da bir daire aradıklarında sanırım bu onlar için daha zor. İş ve eğitim için de böyle..ç Partik konularda da aynı durum geçerli. Mesela ehliyet almak gibi.

Benim de kendimi azınlık gibi hissettiğim zamanlar oluyor. Özellikle iş dünyasında. Son yıllarda değişimler olsa da kadınlar için liderlik pozisyonlarında olmanın hala kolay olmadığını düşünüyorum. Duyulmaları da ya da ciddiye alınmaları da hala kolay değil.

Bunlar için daha fazla mücadele etmek gerekiyor.

Şehrin tarihini biliyorum ama bana biraz peri masala gibi geliyor.

Ben kendimi tarible değil gelecekle tanımlıyorum.

Metânet

Türkiye yeni gençliğini sevmedi onun ihtişamından korktu ve hala korkuyor. İnternetin sınırlandırılması ve kadınların erkeklerle eşit olduğunun altını çizen İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme ihtimalleri tartışılıyor. Tartışmaları okurken bir yılgınlığa teslim oluyorum. Ülkem neşeli insanlarını, hayalperestlerini, ozanalarını yüz yıllardır öğütüyor. Bilim, medya, şiir, sanat, tiyatro ve doğa ve tarih kısa bir zamanda ağır kayıplar veriyor. Şimdi de öfkeli bir irade tekrardan bir kuşağı daha ülkeden sürüyor.

O kuşağın bir üyesi de benim. Savrulduğum Almanya'nın ve şimdi de Ludwigsburg'un toprağında yeşerme inadına tutunuyorum. Belki kendi toprağında çiçek açmam şimdilik mümkün değil ama yerin altından uzanan köklerimin doğduğum topraklara uzanacağına, orada köküne su verecek birileri olacağına inanıyorum. Çocukluğumdan kalma çekingen bir nezaketle, gölgemin doğduğum lakin nefes almakta zorlandığım şehirin sokaklarında gezdiğini hayal ediyorum. Ateşe ve suya karşı direnen civa gibi dünyanın haline direnen düşünmeye, dinlemeye, anlamaya artan bir iştah var içimde. Umut kıvılcımlarını harlama yetisini insan hikâyelerinde arıyorum. Bugün Ludwigsburg'da yarın nerede, bilmiyorum. Uzun bir tarih inancının metâneti var üzerimde. Anneannemin geniş zamanını giyinmiş gibiyim.

Bütün bunları Synagogenplatz'ın duvarında otururken düşünüyorum. 24 adet aynı boyda aynı renkte valize bakıyorum. Bu valizler sınır dışı edilen ve öldürülen Ludwigsburg'lu Yahudi vatandaşlara ait sembolik valizler. Valizlerin üzerinde isimler (bazılarının soyadları da var), doğdukları tarih (bazılarının doğum tarihi yok) ve öldürükleri tarih ve yer yazıyor. 1884'de doğan ibadethane Ekim 1938'de öldürülüyor. 1988'de ise sinagogun orjinal planı Synagogenplatz'ın asfaltlamasında yeniden üretiyor. İşte o üretline alanın tam ortasında 24 adet valiz var.

Valizler bana 24 Nisan 1915 tarihinde İstanbul'da hazırlanan başka valizleri anımsatıyor. İstanbul'dan Ankara yakınlarındaki iki merkeze hareket eden ve sahiplerinin çoğunun bir daha görülmediği 2.234 Ermeni aydınının valizi.

Ludwigburg Şehir arşivinin nazik ve yardımsever yöneticisi Dr.Simon Karzel'in bana verdiği Ludwigsburg'un Yahudi vatandaşlarının tarihini içeren kitaba bakıyorum. Kapağında şimdi yerinde valizler olan sinagogun görseli var. Yine onun bana aktardığı bilgiler sayesinde Sophia Magdalena Scholl'un 1930 – 1932 yılları arasında Ludwigsburg'da yaşadığını öğreniyorum. Scholl, Nazi Almanyasında Beyaz Gül adlı şiddet içermeyen direniş grubunun kurucu üyesi. Münih Üniversitesinde, savaş karşıtı broşürler dağıtırken yakalandıkları için Sophie ve ağabeyi Hans vatana ihanetten yargılanıyor, suçlu bulunuyor ve ikisi de giyotinle 22 Şubat 1943 tarihinde idam ediliyorlar.

Sophie hangi sokaklarda yürüdü acaba? Hangi okulda okudu? Burada hangi evde oturdu? Sophie ile aynı sokakları deneyimliyor olduğum için içimde sevince benzer birşeyler parıldıyor.

Güçlü bir rüzgar sol gözüme bir polen taşıyor. Poleni dışarı davet ederken tekrar valizlere takılıyorum. Gabriele Schwab'ın Hrant Dink vakfında yaptığı konuşmayı anımsıyorum. "*Hayaletvari aktarımlar: Musallat olan mirasları yeniden düşünmek*" konuşmanın başlığına takılıp dinlemeye başlamış sonra da kendi geçmişinin izlerini süren bu sese kulak vermişim.

Holokost'dan, Apartheid'e, Ermeni kırımından, Güney Amerika'da yaşanan kayıplara nesilden nesile aktarılan ve aktarılmayan hikâyeler üzerinden bakmaya çalışıyor. Nazi karşıtı olan ve aynı zamanda fail olmayan anneannesinin sessizliğine olan merakının peşine düşüyor. Failler ve mağdurlar arasında bir yer var ve o yere ait insanlar var. Onların şahitliğini ve sesini duyuyor muyuz? Bunu duymak için sanırım iki başlangıç noktasına ihtiyacımız var. Birincisi yargılamayan gözler ve derin dinlemeyi başarabilen kulaklar ikincisi ise metânet.

Metânet: (Arapça): Dayanma, sağlam, güçlü ve metin olma, sağlamlık, dayanıklılık.

Ezberletilen anlatıların ötesini görmek, o anlatılara daha katmanlı bakmak ve üzerinden zaman geçmiş olsa bile sesini duymadıklarımızı duymak için çaba göstermek insanlığın bu utançları tekrarlamaması için bir yol olabilir.

Merakta sabır, ilimde metânet ve neşede, umutta ısrar bir daha insanların valizlerinin sonsuzluğa giden trenlere bindirilmesine engel olabilir.

**Tam zamanında tam karşıma çıkması gereken insan
ve
“Sadece keyif alın.”**

ADK'ya komşu Rathausplatz'a açılan aralık sokaklardan birinde küçük ama her daim dolu olan bir kafenin önünde bekliyorum. Kafenin önünden ne zaman geçsem benzer yüzleri sohbet ederken görüyorum. Masalar arasındaki mesafe açık olduğundan hem kimseyi rahatsız etmeden konuşabilme hem de Covid-19 endişesini duymama rahatlığı var. İçeri grip sıcak, sade bir kahve sipariş ediyorum. Oturacağımız yeri seçmiyorum çünkü hem içeride hem dışarıda oturma şansımız var. Seçimi Laura'ya bırakıyorum. Kısa saçları, kocaman gülümsemesi ve ışıltılı gözleriyle Laura uzaktan beni selamlıyor. Sıcak çikolata ısmarlıyor. Yavaş yavaş kışın geldiğini o yüzden sıcak çikolataya ihtiyacının arttığını söylüyor. İçeride otumak istiyor.

“Ne yazıyorsun?” diye soruyor. Genelde oyun yazdığımı ama bu proje için farklı bir tür denediğimi anlatıyorum.

“Oyun yazarı mı? Harika!” diyor. Ben de oyun yazarı olmayı sevdiğimi söylüyorum.

“Hangi türde yazıyorsun?” diye soruyor. Eskiden “Toplumcu Gerçekçi” derdim artık “Global Gerçekçi” diyorum. Militarizm, toplumsal cinsiyet, kültürel çeşitlilik, ayrımcılık... Kendi önyargı sınırlarımı zorlamak için yazdığımı söylüyorum. Der Weltschmerz'I, üzerinde çalıştığım bu projeyi anlatıp dahil olduğu için teşekkür ediyorum.

“Der Weltschmerz mi?” Hayalimdeki dünya ile gerçekte olan dünya arasındaki boşluğu insanların hikâyeleriyle kapatabildiğimi anlatıyorum. “Der Weltschmerz” ile başa çıkmanın yolunu diyaloglarda nudluğumu söylüyorum.

“Müthiş!” diyor. “Tam zamanında tam karşıma çıkması gereken insan çıktı. Teoriden çıkmış somut olarak hayatın içinde hareket eden biri, bana şimdiden umut verdin.” diyor. Teşekkür ediyorum ve gülümsüyorum. “Der Wetschmerz” yok oluyor.

“Ne zaman istersen başlayabiliriz” diyor.

Bir kere daha merakla, kayıt tuşuna basıyorum.

Laura (dış ses)

Ben...

(Büyük bir gülümseme)

Bu güzel bir soru.

Ben bir insanım. Bu söylenmesi en kolay tanım. Sonra ben bir kadınım.

Kongo'dan. Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nden.

Orası benim doğduğum yer. Köklerimin olduğu yer.

Ben ailemin ilk çocuğuyum, arkadaşım, teyzeyim, kız kardeşim, sosyal hizmet uzmanıyım.

Ben iki dünya içinde yetişmiş biriyim.

(Duraksama)

Hayır. İki dünya doğru değil.

Ebru (iç ses)

Tam bu anda arkadan bir çocuğun çığlığı geliyor. Hayatın rejisörü sahneleri mükemmel tasarlıyor. Laura "Hayır. İki Dünya doğru değil" dediği anda o dakikaya kadar kesif bir sessizlik içinde olan kafede bir çocuk çığlığı tavalara, duvarlara çarpıp dönüyor. Annesinden kurtulup sokağa çıkmak isteyen, henüz ayak tabanları yerle buluşmaya yeni başlamış bir çocuk. Laura'NIN "Hayır" ına destek verir gibi olasılarla dolu çığlığını etrafa yolluyor.

Laura (dış ses)

Ben ikiye böldüm böylesi daba kolay.

Ben Kongo'yum and Almanya'yım.

Bunlar beni ben yapan iki dünya.

(Sessizlik)

11 yaşına kadar Kongo'daydım. 90'larda Almanya'ya geldik.

İlk nereye geldik?

Bu iyi bir soru. Kuzey'de bir yerd. Giessen diye bir şehir hatırlıyorum.

Ondan önce...

(Sessizlik)

90'larda Yugoslavya'dan da bir sürü insan gelmişti.

O zamanlar Münih'de büyük bir merkez vardı. Mülteci merkezi.

Orası dışarıdan gelenlerin ilk gittikleri yerd.

Orada insanların nereye gideceğine karar veriliyordu.

Bugün hala sanırım o büyük merkez Nürnberg'de.

Şimdi daba küçük merkezler var. Farklı şehirlerde. Karlsruhe, Gissen...

Geldikten sonra kaldığımız bazı yerlerin isimleri zihnimde var ama tam olarak hatırlamadıklarım da var.

Önce sanırım Baden-Württemberg'de bir yerlere geldik ve sonra Gissen'e gönderildik. Gissen'de Kassel'e gidip yerleşmemiz, kalmamız ve yaşamamıza karar verildi.

Kassel benim Almanya'da büyüdüğüm yer.

Onbir yaşımdan yirmüç yaşına kadar orada büyüdüm.

(Sessizlik)

Buraya babam, kız kardeşim ve ben geldik. Annem bizimle gelmedi. O zaman mümkün değildi. Şimdi burada.

(Sessizlik)

Küçükken oynadığımız oyunlar vardı. İşte ülkeleri başkentleri, nehirler..

Sen de oynadın mı?

İşte o zamanlar oyun oynarken bile aklımdan Almanya hiç geçmiyordu.

(Gülümseme)

Ben savaşı deneyimlemedim. Kongo'nun bazı yerlerinde savaş vardı.

Doğu tarafında.

(Sessizlik)

Korkunçtu.

(Sessizlik)

Ben Batı'dan geliyorum. Başkentten. Biz Batı'da büyüdüük ve savaşı deneyimlemedik.

Savaş tramvası yaşamadık. Sanırım daha şanslıydık. O yüzden açtık. Bizim için entegrasyon nispeten kolay oldu.

Okulda bizi rahatlatan Fransızca oldu. Çünkü Kongo'da Fransızca resmi dil. Yönetimin dili. Eski koloni olması nedeniyle.

Ben ve kız kardeşim her zaman Fransızca öğretmenimizle konuşabildik.

İlk aylar okulda böylece rahat geçti.

Sınıf arkadaşlarımız da mutluydu çünkü onlar da Fransızca konuşmak istiyorlardı.

Dillerini geliştirmek için.

Bu değiş tokuş çok güzeldi. Okulumuz çok iyiydi.

O okulun bizim entegrasyonumuzu nasıl kolaylaştırdığını biliyorum.

Göç ile gelen çocuklar için özel bir programları vardı ve çok başarılıydı.

(Sessizlik)

İlk başlarda zordu. Yani ben utangaç biri değilim –

(Güliyoruz)

İnsanlarla hemen iletişim kurarım, sohbet ederim. Fakat okula ilk başladığımda utangaç biriydim.

Dil yüzünden.

Almanca bilmediğim için. Fransızca'yı kullanmak o yüzden iyi oldu. Zaten bir yıl içinde de berşey daha iyiye gitti.

Sınıfım iyiydi ve çevremde iyi insanlar vardı. İyi öğretmenler. Anlayışlı öğretmenler.

Bence çok iyi iş çıkardılar.

(Sessizlik)

Çok farklı olabilirdi.

(Sessizlik)

Çünkü... Biliyorsun, bazen çok çok kötü şeyler olabiliyor.

(Sessizlik)

Fakat biz grup olarak iyi bir okuldaydık.

Sistem tabii ki iyi ama bana sorarsan sistemden çok o sistemi yürüten insanlar fark yarattılar. Sistemi iyi işletmediğinde ne kadar iyi bir sistem olursa olsun bir işe yaramıyor.

Kendi ülkemden biliyorum. Dünyanın en iyi anayasalarından birine sahibiz.

Yapısı, içeriği çok iyi.

Fakat uygulama?

Anayasada yazanları uygulamaktan sorumlu olanlar bunu yapmadıkları için bir anlamı olmuyor.

İnsanlar: Yapmak istiyorlar ya da istemiyorlar.

Okulumda insanlar yapmak istiyorlardı.

Harika öğretmenlerimiz vardı. Bizim farkımızdaydılar, sabırlıydılar, hassastılar.

Bizi hiçbir zaman kötü hissettirmediler.

O okulda kendimi hep iyi hissettim.

(Sessizlik)

Ebru (iç ses)

Bu duyguyu biliyorum. Erken yaşlarımda karşıma çıkan iyi insanlara duyduğum buzur veren sevgi. Derin dünya ve insan sevgisini hayata geçirmiş öğretmenlerin sessiz sedasız nasıl büyük farklar yarattıklarını düşünüyorum. Neden onların hikâyesini duymuyoruz? Ne çok zanaatkar var yarattıkları güzel dünyalardan haberdar olmadığımız, yanımızdan gösterişsiz şekilde yürüyüp giden. Dünyayı hala döndüren belki de onların bu mütevazî emeğidir.

Laura (dış ses)

Ludwigsburg'a okumak için geldim. Kongo'da küçükken doktor olmak isterdim ve orada kalsaydım muhtemelen doktor olurum.

Dil ve okul sistemine hızlıca adapte olamadım. Kongo'da çok iyi bir öğrenciydim.

Zaman içinde doktor olma hayalimden vazgeçtim. Dil öğrenmekle çok meşguldim. O kadar kolay değildi.

Hayalimden vazgeçtim ama başka özelliklerimi keşfettim.

Kendim farkında değildim ama öğretmenlerim bana keşfetmem için yardımcı oldular.

Mesela kolaylıkla dil öğrenebildiğimi ve bunun üzerine gitmem gerektiğini söylediler.

Parlamentoda çevirmen olmayı istedim. Fakat bu mümkün olmadı. Almanya'da kalm belgelerimle bu işi yapma şansım yoktu.

Almanya'da yaşadığım dönem boyunca bürokratik evraklarla ilgili çok farklı süreçler yaşadım. Sınır dışı edildim ve Kongo'ya dönmek

zorunda kaldım. Yirmiü yaşındayken. Orada bir yıl kadım ve Almanya'ya geri döndüm. Au pair olarak geri geldim ve okumaya başladım.

Au pair yaparken ev sahibi olan kişinin hayatıma çok önemli katkıları oldu. O benim için bir ilham kaynağı.

Beni kendime koyduğum sınırları aşmam için motive etti.

O Bana herşeyi yapabileceğimi söyledi. İstedğim herşeyi okuyabileceğimi ve korkamama gerek olmadığını söyledi.

Beraber düşündük ve ne okumam gerektiğini keşfettik.

Bunlardan biri sosyal hizmetti. Çünkü insanlarla beraber olmak çok güzel. Onların hayatına dokunmak çok güzel.

Yarattığım farkı görebiliyorum.

(Sessizlik)

Belki tıp okuyamadım ama sosyal hizmet ile insanlara destek olabilirim diye düşündüm.

(Sessizlik)

Ludwigsburg Uluslararası Sosyal Hizmet okuyabileceğim tek okuldu.

Uluslararası olması beni çok heyecanlandırdı. Böylece Kongo'ya gidebilir ve orada da çalışma yapabilirim diye düşündüm. Çünkü burada kalmayacağım, bir gün Kongo'ya geri döneceğim.

Ebru (iç ses)

Kalmayı ve dönmeyi düşünüyorum. Bütün cümleleri yeniden yazmayı düşünüyorum. İçine girip saklanacağım hiçbir cevap olmasın istiyorum. Gitmek de kalmak da ezberden olmasın. Ne dönüşümü bekleyenler gelsin aklıma ne de kalmamı isteyenler. Ben de en temiz en saf yerinden güçlü bir cümle kurabileyim istiyorum. Sonu "döneceğim" ya da "kalacağım" ile biten.

Laura (dış ses)

Ludwigsburg'da harika bir öğrencilik hayatı yaşadım. Çok güzeldi.

Okul için ilk geldiğim günü hatırlıyorum. Tren istasyonundan öğrenci yurduna yürüdüm. Kayıt işlemlerini yaptım. Sonra hemen şebir merkezini görmek için yurttan ayrıldım. Hayatımda ilk defa siyahi otobüs şoförünü o zaman gördüm. Ne kadar heyecanlandığımı anlatamam.

(Gülüyoruz)

(Gülüyoruz)

(Gülüyoruz)

Daha önce görmemiştim. Şimdi var ama o zaman yaşadığım yerde yoktu. İlk defa Ludwigsburg'da gördüm.

Ludwigsburg Almanya'da en sevdiğim şebriler:

Bu şebirde herkes var. Herkese yer var.

Bence şebirin yüzü farklı farklı. Tek bir yüzü yok.

Bir başka konu da siyahi bir ofis çalışanını ilk defa Ludwigsburg'da gördüm. Otobüs şoföründen sonra ofis çalışanını da görünce "Eğer o buradaysa ben de her yerde olabilirim." diye düşündüm. Görmek önemli biliyorsun.

(Gülüyoruz)

Televizyonda siyahi sunucu yok, siyahi gazeteci görmüyorsun, doğduğum şehirde siyahi polis yok, şoför yok.

Sonra Ludwigsburg'a geliyorum ve burada görüyorum.

Bu insana bir şey yapıyor. İyi birşey. Güzel bir etkisi var.

Bu şehir çeşitliliğe açık. Bu şehirde kendimi güven hissediyorum.

(Sessizlik)

Bu şehirden çıkmış rol model bir kadın bilmiyorum.

Ben bilmiyorum. Mutlaka vardır ama ben bilmiyorum.

(Sessizlik)

Kendime Ludwigsburger demem ama kendime bu şekilde bir isim takmam. Onun yerine Kongo'dan geldim derim mesela.

(Sessizlik)

Sadece olduğunuz yerden keyif alın. Yani Ludwigsburg gibi yerler fazla yok. Burada evde hissediyorum. Böyle bir yer varsa bundan keyif almak güzel olur.

Keyif alalım.

Çok acımasızdın, ama affediyorum

Almanya'da iki şeyi çok özlüyorum.

1 – Demlenmiş çay

2 – Sütlü Tatlı

Bazı yerlerde ikisini de bulmak mümkün. Çay ve su gibi basit iki hammaddeyle yapılan içecek nasıl oluyor da bu kadar farklı bir tada sahip oluyor. Sütlü tatlı ise tam bir muamma. Çok çok nadiren karşıma çıkıyor, sadece sütlaç olarak. Bazen ülkemde yaşanan onca olumsuzluğun daha sıkıntılı sonuçlara evrilmemesinin nedenini çay içme alışkanlığı olarak görüyorum. Her konuda iki ayrılmış memleketin insanların ortak değeri çay içmek. Kuzey'den Güney'e, Doğu'dan Batı'ya. Canın mı sıkkn, çay iç. İyi bir haber mi aldın, çay iç. Uzun zamandır konuşulmamış bir konuyu mu konuşacaksın, çay iç. Barışmak için, ayrılmak için, yemekten sonra, birini beklerken, uzun yolda, gideceğin yere vardığında, sabah uyanmak, akşam yorgunluğu atmak için çay iç. Benim hayatımda bu kadar önemli bir alanı kapladığını buraya gelip uzun süre kalana kadar fark etmemiştim. Ayrıcalık ona sahip olan için görünmez olur. Ne zaman istersen demlenmiş çay içmek benim hiç farkında olmadığım ayrıcalığımmış. Sütlü tatlı da öyle. Sütlü tatluya dair umudumu kaybettim, onu aramayı ve sormayı artık bıraktım diyebilirim. Fakat çay söz konusu olduğunda, bir damla su için her yeri kazan insan gibi hamarat ve iştahlıyım. İyimserim.

Akşam üstleri Ludwigsburg'da yürüyüşe çıktığımda çay bulma ihtimalim olan her yere uğramaya çalışıyorum. Nadir olsa da buluyorum.

İçtiğim çay o çay mı?

Umut etmeye devam ediyorum. Nihayetinde umudun gerçekten umut olabilmesi için hayal kırıklığına uğramış olması lâzım ve ben umudumun sağlamlığından artık ziyadesiyle eminim.

Çay içmek neden bilmiyorum hasreti de, acıyı da dindiriyor. Bugün her ikisiyle de bolca doluyum.

#SarahHegazy

Sabah internete girdiğimde bu hastag ile karşılaşıyorum.

İsimlerin hastag olması zaman geçtikçe isimlerin insan olduğunu bize unutturuyor mu? Hikâyeleri olan insanlar.

Fotoğraflarına bakıyorum, hayat hikâyesini okuyorum, bu dünyaya sığdıramadığımız bir insan daha olmasına çok öfkeleniyorum. Mısır'da bir konserde gökkuşağı bayrağı sallayarak başlayan yolculuğu, hapis, işkence ve cinsel şiddetle devam etmiş sonra tekrar tutuklanma korkusu yaşamamak için Kanada'ya göç etmiş ve sürgünde hayatına sona vermiş.

"Kardeşlerime: Hayatta kalmaya çalıştım ve başarısız oldum, beni affedin. Arkadaşlarıma: Bu yolculuk acımasızdı ve ona karşı koymak için çok zayıfım, beni affedin. Dünyaya: Çok acımasızdın ama affediyorum."

demiş Sarah.

Hıncı ve nasıl kolayca manipüle edildiğini düşünüyorum. İnsanın insana karşı nasıl seferber edildiğini. Sıhhatli duyguları güçlendiremediğimiz için ortaklaşmış hınc insanları nefessiz bırakıyor.

İnsanın kendini var eden bir sürü şeyi bırakıp doğduğu yerden yola çıkması kolay değil. Gidecek başka bir evi olmadığını bilerek evi terk etmek ağır. Bir tek geri dönme umuduyla yola çıkabiliyor insan. Geri dönmek umuduyla şimdilik istenmediği, sevdiği kadar sevilmediği topraklardan köklerini ellerine alıp yola çıkıyor insanlar. Savaş bunun en görünür yüzü ve diğer terk edişleri belki de görünmez kılıyor. İnsanlar sadece ölmekten korktukları için topraklarını terk etmiyorlar.

Bir

Gün

Geri

Dönme

Umuduyla

şimdi

----

geri dönme
umudu

----

sonra
?

İşte o geri dönme umuduyla insan sanki bir camekânda yaşıyor. Herşeyin kapalı kapılar ardında halledildiği bir dünyada camekânda yaşamayı seçmek bir bakıma özgürlüğü seçmekte oluyor belki? Yine de bilirsiniz camekânlar hem güçlü hem de hassastır. Kırmak hem zor hem de kolaydır. Diğer taraftan vitrinde gördüklerimizin bir emek ürünü olduğu gizlenmiştir bizden. Her insan emek ürünüdür. Yitirilen her insan yitirilen olasılıklar ve saarfedilen emektir.

Dünya için, hayatta kalan için.

İnsanı hastagden ibaret kılmaya çalışan dünyaya inat isimleri hikâyeleriyle çoğaltmak belki de sıhhatli duyguları güçlendirmenin adımı olabilir.

Sarah Hegazy'yi ve hikâyesini anımsamamız umuduyla.

Hüsrân
ve
“Ne söyleyeyim? Buradayız işte, o kadar.”

Sümeyye. Gelmedi.

Nazlı. Gelmedi.

Aydan. Gelmedi.

Sümeyye, Nazlı ve Aydan'ı Rathausplatz'da bisikletle yanlarından geçerken görüyorum. Türkçe konuştuklarını duyunca yanlarına doğru yol alıyorum. Yaşları onsekiz, yirmi arası üç genç kadın yan yana oturmuş ülüşerek sohbet ediyorlar. Cıvıl cıvıl hallerinden cesaret alıyorum.

O sırada içlerinden biri, Sümeyye diyelim;

Sümeyye: Galiba bize geliyor.

diyor.

Ebru: Merhaba

diyorum. Diğerleri de birbirine bakıp konuşmaya başlıyor. Birine Nazlı birine de Aydan diyelim.

Nazlı: Aaa abla sen türk müsün? Abla türkmiş ya?

Aydan: Abla hiç benzemiyorsun ama Türk'e?

Sümeyye: Ben de niye bize doğru geliyor diye – yasadık bir yerde mi oturduk falan –

Ebru: Türkiye'den geldim.

Türkiye'li birileriyle konuşmadan bu çalışmayı tamamlamak istemiyorum. Onlara kim olduğumu ne yaptığımı anlatıyorum. Sonrada da;

Ebru: Sizinle de röportaj yapabilir miyim?

diyorum. Birbirlerine bakıyorlar.

Sümeyye: Fotoğraf çekecek misin?

Ebru: Yok.

Sümeyye: Ses kaydı alacak mısın?

Ebru: Evet. Çünkü söylediklerinizi unutmak istemiyorum.

Sümeyye: Hımm...

Aydan: Abla ne yapacaksın ki sen bunları?

Ebru: Dedim ya, bunları dinleyip yazı yazacağım. Sonra onlar festivalde burada sokaklarda okunacak.

Nazlı: Niye ki? Bizle ne konuşacaksınız?

Ebru: Ben burada yaşayan insanları tanımak istiyorum. Burada hayat nasıl, neler yaşıyorlar bilmek istiyorum.

Sümeyye: Bilmem ki nasıl olur?

Ebru: Şöyle yapalım mı? Siz bir düşünün. Ben buralardayım. Mesela 2 gün sonra saat 13:00'de ben yine buraya geleyim. Siz de eğer sohbet etmek isterseniz gelirsiniz. Olur mu?

Nazlı: Olur.

Aydan: Fazla bekelem ama – gelmediyse gelememiştir. Tamam mı?

Ebru: Anlaştık.

Sümeyye: Abla vallahi bak hala inanamıyorum yani Türk olduğuna. Allah allah.

Sözleştiğimiz saate gidiyorum. Hiçbii gelmiyor. Oturup kalıyorum olduğum yerde. Niye vazgeçtiklerini, gelmediklerini düşünüyorum.

Gün içinde Türkçe konuşan çok fazla insanla karşılaşıyorum. Mutlaka birileriyle konuşabileceğimi düşünüyorum.

Hasan vazgeçti.

Akşamları yemekten sonra yürüyüşe çıktığımda demlenmiş çay içmeye gittiğim küçük bir büfe var. Her akşam büfeyi çalıştıran genç erkeklerle sohbet ediyorum. Genellikle futbol konuşuyoruz. Futbolu sevdiğimi öğrendiklerinden beri büyük bir heyecanla Türkiye liginden bahsetmek istiyorlar ben de onlara Almanya liginin soruyorum. Futbol bir dil. Bu sporu seven milyonlarca insanın konuştuğu heyecan verici bir dil. Biz büfede Türkçe değil futbolca konuşuyoruz.

- Stoper dediğin bir tane. Franz Beckenbauer

- Ayrıp ettin! Puyol?

- O defansif orta saba!

- Yok sol bek?

Sol bek. En sevdiğim mevki. Futbolu öğrenmeye başladığım ilk yıllardan beri gözümü alamadığım, izlemeye doymadığım mevki. Ben de oynadığımda sol bek pozisyonunda oynuyorum.

- Sen futbol mu oynuyorsun?

- Evet.

- Türkiye? Ha?

- Evet, evet. Kadınlar baki saba takımları var. Her hafta Pazar 11:00 – 12:00

- Allah allah ya?

Fırsat bu fırsat aynı takımını tuttuğumuzu öğrendiğim Hasan'ı yakın bulup ne yaptığımı ne için geldiğimi anlatıp, benimle konuşup konuşmayacağınız soruyorum.

Bir an düşünüyor. Her cümlesini onaylamasını beklediği kuzeni Ali'ye dönüyor. Göz göze geliyorlar. Ali başını öne eğiyor.

Ebru: Türkiye'den biri olmazsa çok üzülürüm.

diyorum.

Hasan: Seni mi iizeceğiz?

diyor.

Ebru: Tamam o zaman ben yarın aynı saate gelirim. Sobbet ederiz?

Hasan kafasını sallıyor.

Ertesi gün hem çay içmeye hem de sohbet etmeye gidiyorum. Ali'yi görüyorum, Hasan yok.

Ali: Hasan bir yere kadar gitti. Şimdi gelir.

Çayımı içerken bir yandan da Ali'ye sorular soruyorum. İşler nasıl? Korona çok etkiledi mi? Tatil için Türkiye'ye gidebildi mi? Bunları konuşurken Hasan geliyor.

Hasan: Hoşgeldin. Sana kötü bir haberim var. Ben vazgeçtim.

diyor.

Soramıyorum.

Ebru: Ne yapalım. Canın sağolsun. O zaman çay içelim. Bayern munih Barcelona maçını izlemiş miydin?

Mazlum gelmedi.

Metni teslim etmenin zamanı geldi. Türkiye'den kimse ile konuşamadığım için canım sıkkın. Uzun zamandır lahmacun yemediğimi fark ediyorum. Pazar günleri açık olan birkaç yerden birine gidiyorum. Lahmacun sipariş ediyorum.

İçine döner koyalım mı?

diyor siparişi alan genç adam.

Ebru: Yok. Sade olsun. Teşekkürler.

Duraksıyor genç adama. Adı Mazlum olsun;

Mazlum: Abla sen Türkiye'den mi geldin?

Ebru: Evet.

Mazlum: Yeni geldin değil mi?

Ebru: Çok mu belli oluyor?

Mazlum: Teşekkür ederim dedin ya – Ondan. Farklı geldi.

Siparişi hazırlayıp tekrar geri geliyor.

Mazlum: Ne için geldin abla sen?

Ebru: Şebrin yazarı seçtiler beni, onun için geldim.

Mazlum: Yazar mısın sen?

Ebru: Evet.

Mazlum: Belki bir gün beni de yazarsın.

Dedikten sonra gülererek tekrar dükkana giriyor. Anneannemin sözü geliyor aklıma

“İyileşecek hastanın ayağına doktor gelirmiş.”

Tabağımı bırakıp Mazlum’un peşinden dükkana giriyorum. Dükkanda Mazlum’dan yaşça büyük iki erkek çalışan daha var.

Ebru: Mazlum ister misin? Yazayım mı hikayeni?

Mazlum: Gerçekten mi?

Ebru: Gerçekten tabi – çok isterim.

Yaşı büyük olan adamlardan biri Mazlum’a sesleniyor;

Adam: Mazlum pideleri al dışarı ver.

Mazlum dışarı çıkıyor. Tekrar geliyor.

Mazlum: Ne soruyorsun ki abla sen?

Ebru: İşte ne zaman geldin? Tek mi geldin? Ailenle mi geldin? Neden geldin?

Mazlum: Ben tek geldim abla. 14 yıl önce. Önce kaçaktım sonra iltica ettim.

Yaşı büyük olan adamlardan biri Mazlum’a sesleniyor.

Adam: Mazlum dışarıdaki masaları sil.

Mazlum çıkıyor. İltica kelimesini düşünüyorum. Mazlum gülümseyerek konuşuyor. Gülümseyerek iltica diyor. En fazla otuz yaşında. Belki onbeş belki de onaltı yaşında iltica etmiş. Tekrar içeri giriyor.

Mazlum: Abla ya, ne soruyorsun ki? Ne söyleyeyim? Buradayız işte, o kadar. Bundan sonra buradayız. Aslında bende çok biyeye var da...

Ebru: Senin işin ne zaman bitiyorsa ben o zaman gelirim.

Mazlum: Söz vermiyorum ama –

Ebru: Tamam.

Mazlum: Sen yarın 13:00’de dükkanın önüne gel. Baktın ben yokum, devam et. Söz vermiyorum. Söz verirsem tutmak zorunda kalırım. O yüzden söz verdim bak!

Ebru: Tamam, tamam anlaştık.

Ertesi gün 12:45’de dükkana gidiyorum. Adamlardan biri orada, çay istiyorum. Çayımı alıp dışarıdaki masalardan birine geçiyorum. Adam peşimden geliyor, diğer masaları siliyor.

Adam: Yeni açtık.

diyor.

Ebru: Kolay gelsin.

Adam: Mazlum'u beklemeyin. Gelmez.

Ebru: Öyle mi?

Adam: Bence gelmez.

Tekrar dükkana giriyor.

Mazlum gelmiyor.

Bu bölümde anlattığım kişilerin isimleri gerçek isimleri değil. Gerçek isimlerini bilmiyorum. Sormadım, sormak istemedim. Gözlerinden, duruşlarından, birbirlerine bakıp susuşlarından tedirginlikleri belli olan insanları daha da rahatsız etmek istemedim. Belki aynısını ben de yapardım. Onlar gibi son anda vazgeçerdim. Aklıma takılan beni rahatsız eden ufacık bir şüphe...

Sümeyye, Nazlı, Aydan, Hasan, Mazlum dışında üç kişiye daha hem projeyi anlattım hem de onlarla sohbet edip edemeyeceğimi sordum. Hiç düşünmeden hayır dediler.

Yaşları, cinsiyetleri, geldikleri zaman, geliş şekilleri birbirinden bu kadar farklı insanın benimle hikayelerini paylaşmak istememeleri sanırım bir şekilde kalbimi kırıyor. Aynı coğrafyadan geldiğimiz için mi kırılıyor? Bilmiyorum.

Kaç nesil önce içimize ekildi bu korkular bizim?

**Almanca bilmiyorum
ve
“Ludwigsburg beni evlat edindi.”**

Tekrar INVITARE Stiftung für Mutter und Kind'deyim. Derneğin üyesi Melina benimle görüşmeyi kabul ettiği için oldukça heyecanlıyım. Planladığımız görüşme saatinden yirmi dakika önce derneğin kapısını çalışıyorum. Melina kapıyı açıyor. Almanca “*Hoşgeldin!*” diyor. Almanca “*Hoşbulduk. Nasılsınız?*” diye soruyorum. Almanca konuşmaya devam ederken beni görüşmeyi yapacağımız salona doğru yönlendiriyor. Almanca bilmiyorum. Öğrenmeye çalışıyorum ama henüz bilmiyorum. O konuşurken bazı kelimeleri seçebiliyorum. Ara vermediği cümlelerin birinin ortasında birden durup bana bakıyor.

“Almanca biliyor musun?”

Kafamı hayır anlamında iki yana sallıyorum. Kendi cümleleri arasında gözden kaybolmadan hemen önce verdiği karar hoşuma gidiyor. Onunla beraber bu cümleleri yürüyemeyeceğimi anladığı anda durup beni bekliyor.

Almanca “*Önemli değil ben de İngilizce bilmiyorum.*” diyor.

“Çok çok az Almanca biliyorum.” Almanca cevaplıyorum.

Jakop’u bekliyoruz. Aramızdaki dil köprüsünü Jakop kuracak.

Bir süre sessiz oturduktan sonra bana Almanca sorular soruyor. Sabırla cevaplamamı bekliyor. Almanca kursu dışında ilk defa biriyle Almanca konuşmaya çalışıyorum. Bu benim ilk Almanca sohbetim. Bir annem ve kız kardeşim olduğunu, onların İstanbul’da yaşadığını, benimse şimdilik Berlin’de yaşadığımı, yaşımı ve mesleğimi söylüyorum. O da bana kaç çocuğu olduğunu ne iş yaptığını, çocuklarının şimdi nerede olduğunu anlatıyor. Almanca konuştuğuma ve karşımdakinin söylediklerimi anlamasına şaşıyorum. Melina’nın beni anlama çabası ve sohbet etme arzusu yüzümü güldürüyor. Jakop geliyor. “*Geç kaldım ama siz başlamışsınız,*” dedikten sonra gülümsüyor.

Kayıt tuşuna basıyorum.

Melina (dış ses)

Benim adım Melina. Bu güzel bir soru. Ben kimim? Ben bir anneyim. Ben gururlu bir anne ve büyük anneyim. Spesifik olarak İtalyanım diyemem çünkü nereli olduğum önemli değil.

Nereden geldiğin değil kim olduğun önemli.

Ben bir kadının ve sosyal bir kadınınım. Boş zamanlarımda arkadaşlarımla ve ailemle olmayı seviyorum. Bu beni sosyal bir varlık yapıyor.

35 yıldır Almanya’da yaşıyorum. İlk olarak amcamın yaşadığı sağlık sorunları için eşimle beraber Stuttgart’a gelmiştim.

Altı ay Stuttgart’da yaşaduktan sonra Ludwigsburg’a geldik. Şimdi Eglosheim’da yaşıyoruz. 1964 yılında amcam Almanya’ya geldi.

Sicilya’dan göçmen olarak geldi. İnşaatlarda çalışıyordu. Almanya’ya geldi ve burada evlendi. Daha sonra eşi onu terk etti ve o da depresyona girdi. Sonra yardım istedi. Biz de ona yardım etmek için kocamla beraber buraya geldik. Aslında kocamı ben ikna ettim belki burada bir iş bulur diye düşündüm.

(Kabkaba atıyor)

Aslında 18 yaşına gelmeden önce Almanya'ya gelmişim. Altı ay kalmışım. Bunun dışında da turist olarak düzenli olarak Almanya'ya geliyordum. Almanya'ya geldiğimde yani 18 yaşından önce geldiğimde hayatımın en yalnız günlerini geçirmiştim. Böylece yalnızlığın ne demek olduğunu öğrendim. Amcam ve yengemle yaşarken yalnızlığı öğrendim.

Bir daha asla!

İnsanlardan dolayı değildi yalnızlığım.

Hayır hayır. İnsanlarla kesinlikle bir alakası yoktu yalnızlığımın.

Ebru (iç ses)

Sanırım bu yalnızlığı biliyorum. Berlin'de hem buralı hem de benimle birlikte son dalgada, yani 2013 sonrası buraya gelen bir çok arkadaşım var. Çoğuyla benüz buluşmadım. Hatta çoğunu aramadım. Tubaf bir öksüzlük hissi, sanki ekilmişim, sanki beni ben yapanları Türkiye'de bırakmışım, sanki beni bugün tanırsalar sevmemiş gibi... Aslında Berlin'e belki de hiç gelmedim. Bir kanepeye, 40 metrekaare bir eve, sınıpları ağaçların üzerinde izleyebildiğim bir bahçeye geldim. Sanırım biri bana Berlin'i şimdi sorsa uzun sessizlik, arkası hiç gelmeyecekmiş gibi süren sessizlikler diye anlattırdım. İki kişi de olsak beraber susuyoruz. Türkiye'den arkadaşlarla bir araya geldiğimizde de susuyoruz. Kimsenin söyleyecek sözü kalmamış gibi ya da söylenecek sözler bizi incitecekmiş gibi. Türkiye bizim suskunluğumuzda, suskunluğumuz da Türkiye'ye dönüşüyor. Ağzından çıkabilecek öylesine sıradan bir soru;

"Neden geldik buraya?"

ortalığı dağılmış bayram yerlerine çevirebilir. Türkiye'de esprileriyle tanıdığım bir arkadaşımın yüzünde tebessüm arıyorum, bazı cevaplılığıyla tanıdığım bir başka arkadaşımın konuya girip bize çeki düzen vermesini bekliyorum, çalıştığım şirkette beni de işe alan insan kaynakları müdürü arkadaşımın gözlerinde özgüveni arıyorum. Bir araya geldiğimizde sanki bir yerlerde neşeyi bedava dağıtmışlarda biz almışsınız gibi uçsuz bucaksız kabkahlaları arıyorum. Ve bilirsiniz aramak bulmak anlamına gelmiyor. Hatta benim durumumda aramak hep tekrar ve tekrar aynı maçı kaybetmeye benziyor. Belki aradıklarımı unutmamalı ve arkadaşlarımla yeniden tanışmalıyım. Bilmiyorum.

Melina (dış ses)

Altı aylığına geldiğimde bir kasapta çalışıyordum. Almanca'yı da orada öğrendim. Yalnızlık genelde çalışma saatleri dışında geliyordu. Amcamın ve yengemin yanına döndüğümde. Tam olarak yaşadığım yalnızlığı tarif edemem ama beni mutsuz ediyordu. Hiç kimseyi tanımyordum ve hiç arkadaşım yoktu.

Amcam Almanya'ya gelip yaşamam için ikinci kez teklif yaptığında, ağlamaya başladım. Çünkü bir anda o yalnızlık hissi geri geldi. Fakat eşim benimle geleceği için bu sefer farklı olabilir diye düşündüm.

(kabkaha atıyor)

Ludwigsburg'a gelmem ise bambaşka bir hikâye.

Önce Stuttgart'a taşındık.

(duraksıyor)

Ne kadarını anlatabilirim bilmiyorum? Hepsini anlatabilir miyim?

Ebru

Gözlerimi kırpaştırıp, gülümsüyorum.

Melina (dış ses)

Anladım. Peki.

Kocam ve o zaman 1,5 yaşında olan kızıyla birlikte Sicilya'dan Stuttgart'a arabayla geldik. Yolculuk 28 saat sürdü. Navigasyon olmadığı için dağların altından değil üstünden aşarak geldik.

(kalkaba atıyor)

(kalkaba atıyoruz)

Amcam bizi destekleyeceğine söz vermişti. Sonra buraya gelip işlemlere başladığımızda bize hasta olduğun için yardımcı olamayacağını söyledi.

Bu bizi oldukça zorladı. Küçük bir çocuk, depresyonda olduğu için geceleri geç yatan bir amca ve yalnız kaldık. Almancam'da o kadar iyi değildi.

Sonra herşeyimiz bitince yani paramız ve umudumuz bitince geri dönmeye karar verdik.

Sonra bir mucize oldu!

(kalkaba atıyoruz)

Arkadaşlarımızla vedalaşmak istedik.

Daha önce geldiğimde yanında çalıştığım kasabı ve ailesini ziyarete gittik. Ludwigsburg'a.

Durumu onlara anlatınca bana sordular;

Melina sen ne yapmak istiyorsun?

Geri dönmek istemiyordum çünkü kocamın İtalya'da yapacağı bir iş yoktu ve aslında bütün birikimimizi de burada geçirdüğümüz zamanda tüketmiştik.

Ben de o yüzden şöyle cevap verdim;

Ben eğer kalabiliyor olsaydım, burada kalmayı isterdim.

Onlar da, bu şabane aile de bana;

O zaman biz kalmana yardım edeceğiz

dedi.

Onların kasap dükkanının yanında bir boş daire vardı. Bu aile bize destek oldu ve biz o evi kiraladık.

Ayrıca burada lokal bir firmada eşimin işe girmesini sağladılar.

İşte bu Ludwigsburg'da hayatımıza başlamamızın hikâyesi.

Eşim o firmada 35 yıl çalıştı.

Ludwigsburg beni evlat edindi. Bir anne gibi sevdi ve korudu.

Ebru (iç ses)

(kabkaba atıyorum) evlatlıktan reddedilen ben ve bir şehir tarafından evlat edinildiğini söyleyen Melina uzun uzun gülüyoruz. Dünyaya gelen her bir insanın, yeni bir şeyi başlatma kapasitesine sahip oluşunu hayranlıkla dinliyorum. Bir kasabı işleten bir kadın ve bir adam bürokrasilerin, şanssızlıkların, politikaların, vurdumduymazlığın ötesinde Melina'nın, eşinin ve 1,5 yaşındaki kızlarının hayatını değiştiriyor. "İyiliğin sıradanlığı"⁶ diye bağırarak istiyorum ya da "Amor Mundi"⁷ bu mudur emin değilim lakin "Amor Humano"⁸ budur demek istiyorum. Bir iyilik hikâyesi içimde bir yerlerde altına bütün hayal kırıklıklarımı süpürdüğüm halıyı yerinden kaldırıyor, içimin camları bir bir açılıyor, sanki günlerdir beklediğim yağmur yağmış da etrafa toprağın kokusu yayılmış gibi... (gülümsüyorum)

Melina (dış ses)

O yüzden bence Ludwigsburg kesinlikle bir kadın. Üç çocuğum var. Çocuklarım sadece Ludwigsburg'u biliyor. Büyük kızım Potsdam'a taşındı. Havalı Berlin onu Ludwigsburg'dan aldı.

(gülümsüyoruz)

Köklerim geldiğim yerde ama burası benim memleketim.

Tek üzüldüğüm İtalya'da "Alman" diyorlar burada ise "Auslander"

Oysa ben ne İtalya'da ne de Almanya'da "Auslander" hissetmiyorum.

---

6 Kötülüğün Sıradanlığı, Hannah Arendt'e gönderme
7 Amor Mundi, Dünya Sevgisi, Hannah Arendt'e gönderme
8 Amor Humano, İnsan Sevgisi

Fotoğraf: Aydan Çınar

Yazar Hakkında

Ebru Nihan Celkan 1979 yılında Adana'da doğdu; İstanbul'da ve Berlin'de yaşıyor. Yazar ve oyun yazarı olarak çalışmalarına ek olarak, çeşitli üniversitelerde oyun ve performans yazarlığı dersleri veriyor ve toplumsal cinsiyet eşitliği ve çeşitlilik konularında atölye çalışmaları yürütüyor. Ayrıca 2014 yılından beri Evrensel Gazetesinde köşe yazarlığı yapmakta. Eserlerinde kent toplumunu, onun tabularını ve mağduriyetlerini ele alıyor.

“Türk kadın yazar, oyun yazarı ve oyuncu, eserleriyle sorumluluk ve yola çıkma arasındaki toplumsal çatışma durumlarını somut bir şekilde anlatmaya çalışıyor. Toplumsal analizleri insanı etkiliyor. ‘Ötekinin’ bakışı toplumu-
muzun nasıl görüyor? Bu konuda ne öğrenebiliriz? Bu alışılmamış yeni yazın yeteneğinin seçiminde belirleyici rol oynayan, hasreti ve kaçıışı derinine araştırıp– politik durumun karşısına sanatsal bir tavır koyarak bize ayna tutması oldu.”

(Jüri açıklamasından alıntı)